

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
obce Odorín na roky 2018 – 2022 (2025)**

Zadávatel' vypracovania Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Odorín na obdobie rokov 2018 – 2022 (2025): **Obec Odorín**

Odborné vedenie procesu a zostavenie dokumentu:

- Ing. Zuzana Záborská, odborný konzultant
- Mgr. Martin Pižem

Na tvorbe dokumentu spolupracovali:

- Ing. Mária Goduľová, starostka obce Odorín
- Ing. Anna Jacková, zástupkyňa starostky obce Odorín
- Bc. Anton Baluch
- Marek Čarnoky
- Ing. Peter Streber
- Jozef Vašíček
- Mikuláš Živčák
- Ing. František Stanislav, kontrolór obce Odorín

Dokument neprešiel jazykovou úpravou.

OBSAH

Úvod.....	5
1. Analytická časť	7
1.1. Základná charakteristika obce.....	7
1.1.1. Poloha obce Odorín.....	7
1.1.2. Základné informácie.....	8
1.1.3. Od histórie po súčasnosť obce.....	9
1.2. Demografické charakteristiky obce.....	11
1.2.1. Vývoj počtu obyvateľov obce.....	11
1.2.2. Veková štruktúra obyvateľstva a vybrané charakteristiky veku.....	13
1.2.3. Národnostné zloženie obyvateľstva obce.....	16
1.2.4. Vieroveryznanie obyvateľstva	17
1.2.5. Štruktúra obyvateľstva podľa vzdelanosti.....	18
1.3. Hospodársky a ekonomický rozvoj obce	20
1.3.1. Pracovná sila a zamestnanosť	20
1.3.2. Nezamestnanosť	27
1.3.3. SWOT analýza – Hospodársky a ekonomický rozvoj obce.....	30
1.4. Dopravná a technická obsluha.....	31
1.4.1. Dopravná dostupnosť obce.....	31
1.4.2. Verejná doprava v obci	32
1.4.3. Zásobovanie energiami a verejné osvetlenie.....	33
1.4.4. Telekomunikácie	34
1.4.5. SWOT analýza – Doprava a technická obsluha obce	34
1.5. Občianska vybavenosť a služby	36
1.5.1. Bývanie	36
1.5.2. Školstvo a školská infraštruktúra	38
1.5.3. Sociálne služby a zdravotná starostlivosť	39
1.5.4. SWOT analýza – Bývanie, školstvo, sociálne a zdravotné služby, ďalšia občianska vybavenosť	40
1.6. Kultúra – kultúrna infraštruktúra a podujatia.....	42

1.6.1.	Kultúra – kultúrna infraštruktúra a podujatia.....	42
1.6.2.	Šport a športová infraštruktúra.....	44
1.6.3.	SWOT analýza – Kultúra, šport a infraštruktúra.....	46
1.7.	Životné prostredie a infraštruktúra.....	47
1.7.1.	Zložky životného prostredia.....	47
1.7.2.	Územná ochrana prírody.....	49
1.7.3.	Technická environmentálna infraštruktúra.....	51
1.7.4.	Odpadové hospodárstvo.....	52
1.7.5.	SWOT analýza – Životné prostredie.....	54
1.8.	Bezpečnosť obyvateľov obce.....	55
1.9.	Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu o rozvojových prioritách obce.....	56
2.	strategická A programová časť.....	61
2.1	Vízia a ciele rozvoja obce Odorín.....	63
2.1.1	Vízia – „Odorín 2025“.....	63
2.1.2	Ciele rozvoja obce.....	64
2.2	Programy rozvoja obce.....	65
2.2.1	Program 1: Lokálny ekonomický rozvoj v obci.....	65
2.2.2	Program 2: Sociálny rozvoj v obci.....	66
2.2.3	Program 3: Životné prostredie obce.....	68
2.3	Súlad stratégie rozvoja obce Odorín s vyššími regionálnymi rozvojovými dokumentmi.....	69
3.	Realizačná a finančná časť.....	72
3.1	Zostavenie a realizácia Akčného plánu.....	73
3.2	Indikatívny akčný plán na daný rozpočtový rok 2018 s výhľadom na ďalšie 2 roky.....	73
3.3	Monitoring, vyhodnotenie a aktualizácia PHSR.....	75
4.	ZÁVER.....	76

ÚVOD

Podmienky pre plánovanie a realizáciu rozvoja obce sa kontinuálne alebo skokovo menia. Či už sa jedná o zmenu legislatívneho, strategického či finančného prostredia na Slovensku alebo sa jedná o nové globálne výzvy (napr. finančná kríza či finančné šoky, zmena klímy a jej dopady, zmeny v cenách energií, starnutie obyvateľstva, nárast počtu imigrantov a pod.), ktoré majú a budú mať vplyv na politiku rozvoja obce. Súčasne v roku 2014 začalo nové obdobie financovania projektov z EÚ fondov, ktoré aj v tomto období 2014 – 2020 (2022) tvoria a budú tvoriť podstatnú časť zdrojov na rozvojové projekty.

Obec Odorín nie len z dôvodu uvedených faktov, ale najmä s cieľom systémového rozvoja obce, ako aj z dôvodu splnenia legislatívnych podmienok (Zák. 309/2014 Z.z.) iniciovala vypracovanie dokumentu **Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Odorín na roky 2018 -2022 s výhľadom do roku 2025** (ďalej v skrátenom názve **PHSR**). Medzi základne charakteristiky PHSR patrí:

- je základným rozvojovým dokumentom obce a je vypracovaný v súlade so Zákonom o podpore regionálneho rozvoja č. 539/2008 Z. z. v znení Zákona č. 309/2014 Z.z.,
- je strednodobým rozvojovým dokumentom, ktorý:
 - využíva potenciál, reálne príležitosti, berie do úvahy vonkajšie trendy a ohrozenia a navrhuje riešenia prioritných problémov a potrieb pre rozvoj obce,
 - je vypracovaný v súlade so schváleným Územným plánom obce Odorín (2012),
 - berie do úvahy aj širšie okolie obce,
- je pripravený pre programové obdobie EÚ 2014 – 2020 (2022) a v zmysle zákona o podpore regionálneho rozvoja je jednou z podmienok pre možnosti čerpania finančných prostriedkov štrukturálnych fondov.

Obec Odorín je súčasťou vidieka Košického samosprávneho kraja a je súčasťou partnerstva zameraného na rozvoj vidieka – Miestna akčná skupina (MAS) Milož - Spiš. Preto dôležitými východiskami pre spracovania PHSR Odorín 2018 – 2022 (2025) na regionálnej úrovni boli:

- PHSR Košického samosprávneho kraja 2016 – 2022,
- Stratégia rozvoja vidieka obklopujúceho mesto Spišská Nová Ves, 2017 – 2023.

Obsahom **PHSR obce Odorín 2018 – 2022 (2025)**, v súlade s uvedeným zákonom o podpore regionálneho rozvoja a so zohľadnením Metodiky tvorby programov rozvoja obcí spracovanej MDVaRR SR, je:

- **Analytická časť** (z dostupných údajov a informácií najmä z roku 2015, v trendoch od roku 2010, niektoré dostupné údaje tiež z roku 2016).
- **Strategická časť**, ktorá je hlavným kľúčom k smerovaniu rozvoja obce.
- **Programová časť** - sektorovo/tematicky zamerané opatrenia a možné aktivity na plnenie cieľov rozvoja obce pre dané plánovacie obdobie.
- **Realizačná a finančná časť** - mechanizmus realizácie PHSR, vrátane Akčného plánu rozvoja vypracovaného pre roky 2018– 2020.

Proces prípravy **Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce (PHSR)** bol realizovaný vo viacerých nadväzujúcich krokoch (máj – november 2017):

1. Úvodné stretnutie so zástupcami obce, kde bola konzultovaná filozofia prípravy PHSR a identifikované hlavné problémy a príležitosti obce a návrhy riešení.
2. Realizácia a vyhodnotenie dotazníkového prieskumu v obci, za účelom identifikácie rozvojových priorít podľa záujmov a potrieb verejnosti, obyvateľov obce.
3. Spracovaná analýza stavu v obci v oblastiach rozvoja a života obce, vrátane SWOT analýz jednotlivých rozvojových oblastí.
4. Zostavený návrh strategickej a programovej časti PHSR a jeho posúdenie zástupcami obce a zapracovanie pripomienok.
5. Zostavená a konzultovaná realizačná a indikatívna finančná časť PHSR vrátane akčného plánu 2018 – 2020.
6. Schválenie PHSR v zastupiteľstve Obce Odorín.

PHSR obce Odorín 2017 – 2022 (2025) je zostavený ako otvorený, verejne dostupný a priebežne aktualizovaný dokument reagujúci na prichádzajúce podnety, príležitosti a zmeny vnútorného a vonkajšieho prostredia obce.

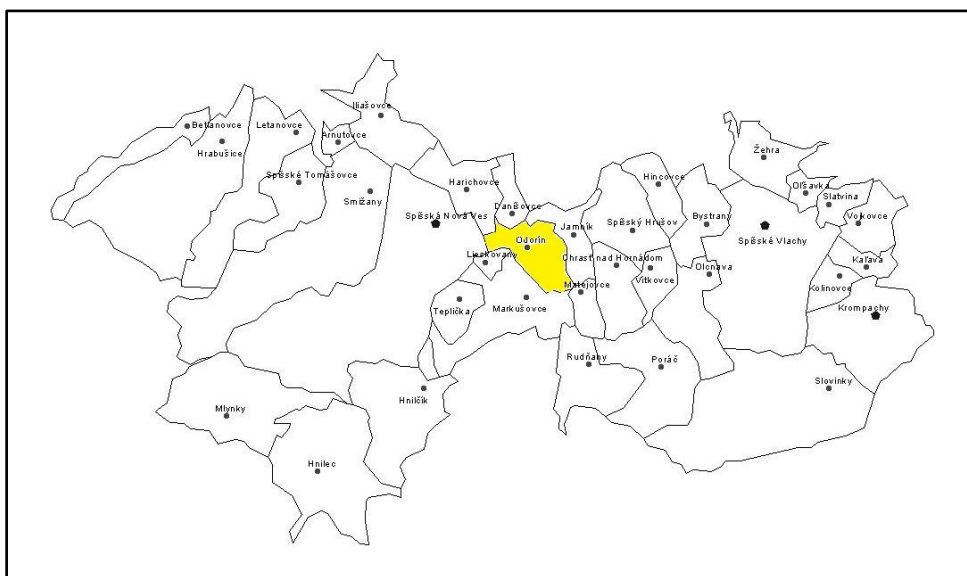
1. ANALYTICKÁ ČASŤ

1.1. Základná charakteristika obce

1.1.1. Poloha obce Odorín

Obec Odorín sa rozprestiera v centrálnej časti **okresu Spišská Nová Ves**, v nadmorskej výške 438 až 480 m.n.m a patrí do **Košického samosprávneho kraja**. Okresné mesto Spišská Nová Ves sa nachádza len 5 km západným smerom od obce. Katastrálne územie obce má rozlohu 9,14 km² a susedí s k. ú. obcí Jamník, Danišovce, Lieskovany, Markušovce a Matejovce nad Hornádom.¹

Obrázok 1 Lokalizácia katastrálneho územia obce Odorín v rámci okresu Spišská Nová Ves

Zdroj: <https://web.vucke.sk/images/content/okresy/snv.jpg>

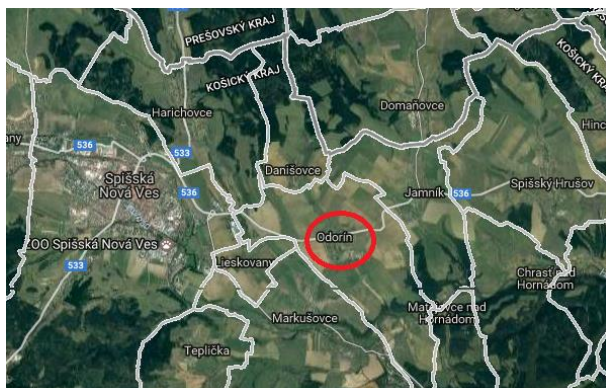
Geograficky leží obec Odorín v južnej časti Hornádskej kotliny, ktorá je zo severu ohraničená Levočskými vrchmi a na juhu Volovskými vrchmi patriacimi do celku Slovenského Rudohoria. Hydrogeologicky patrí územie do povodia Hornádu. Z geomorfologického hľadiska patrí kataster Odorína do Fatransko-tatranskej oblasti Vnútrotných Západných Karpát, celku Hornádska kotlina a jej oddielu Hornádske Podolie.² Hornádska kotlina je znížená pahorkatina pozostávajúca z flyšových ílovcov, bridlíc a pieskovca. Kataster obce je odlesnený a hlavne poľnohospodársky využívaný. Reliéf obce je výrazne tvarovaný vodným tokom Odorica, ktorý cez ňu preteká a vlieva sa do rieky Hornád.

¹ Oficiálny web obce, www.obecodorin.sk, ÚPN obce Odorín 2012

² ÚPN obce Odorín, 2012 (s.8)

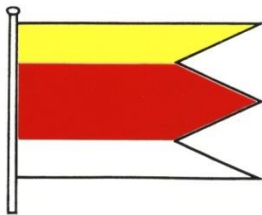
Obrázok 2 Kataster obce Odorín na satelitnej mape

Zdroj: www.mapa.zoznam.sk

1.1.2. Základné informácie

Tabuľka 1 Základné informácie o obci Odorín

Názov obce	Odorín
Názov okresu:	Spišská Nová Ves
Názov kraja:	Košický samosprávny kraj
Región:	Spiš
Nadmorská výška stredu obce v m.n.m.	438 m.n.m. (max. výška 531 m.n.m.)
Rozloha obce v m ²	9 140 000
Počet obyvateľov (k 31. 12. 2015)	949
Hustota obyvateľstva na 1 km ² (2015)	104,02
Prvá písomná zmienka o obci (rok)	1263
PSČ	053 22
Telefónne smerové číslo	053
Erb obce	
Vlajka obce	

1.1.3. Od histórie po súčasnosť obce

Prierez históriou

Archeologické nálezy svedčia o tom, že na dnešnom území obce sa nachádzali rozsiahle sídliská už v dobe bronzovej – na počiatku nášho letopočtu, i v dobe Veľkomoravskej ríše. Prvá písomná zmienka o obci pochádza z r. 1263 (zachovaná listina sa týkala predaja majetku zlatníkom Štefanom občanovi Odorína, Jánovi Brumovi). Z historických súvislostí je však zrejmé, že v tom čase už išlo o významnú usadlosť s udomácneným obyvateľstvom nemeckého pôvodu, spĺňajúcu všetky podmienky, aby bola zahrnutá do organizujúceho sa Spoločenstva spišských Sasov, ktoré dostalo svoje privilégium v r. 1271. O staršej existencii sídla svedčí aj údaj o existencii fary už v r. 1209. Okolo r. 1270 bol v obci dobudovaný románsko-gotický kotol, z ktorého sa zachoval pôvodný portál. Odorínsky farár bol významnou osobnosťou a bol členom Bratstva 24 kráľovských farárov od počiatku jeho vzniku.

Odorín sa spočiatku vyvíjal ako mesto. Pôvodne mal oveľa väčší chotár ako je jeho dnešné katastrálne územie. Siahal až hlboko do lesov Slovenského Rudohoria a susedil až s chotárom dnešného Nálepkova. Neskôr sa z neho vyčlenili chotáre ďalších, dnes už aj vzdialenejších, nesusediacich obcí. V prvých storočiach svojej existencie musel Odorín brániť svoje záujmy najmä voči Spišskej Novej Vsi a Mariássyovcom z Markušoviec. V dôsledku toho sa v r. 1412 nedostal medzi spišské mestá, ktoré pripadli do zálohy poľským kráľom. Jedenásť miest vyňatých zo zálohy vytvorilo samostatnú Provinciu 11 spišských miest, ktorá naďalej využívala staré zákony a mestské práva. Hospodársky však upadali a v r. 1465 pripadli Zápoľským ako poddanské obce Spišského hradu.

V 16. storočí zasiahla Odorín, tak ako aj okolitý región, reformácia. Až v r. 1671 sa obec opäť rekatolizuje prevzatím kostola katolíckym farárom Lonnakovičom.

Hospodársky úpadok na prelome 17. a 18. storočia spôsobil krutý hladomor. Následkom neho mal Odorín v r. 1710 len 160 obyvateľov. Po prekonaní tohto ťažkého obdobia sa obec opäť rozrastá, v r. 1828 v nej žilo už 551 obyvateľov.

V r. 1771 bol spísaný prvý urbár. Predtým obyvatelia obce platili dane iba Spišskému hradu. Odorín pripadol Csákyovcom, ktorí neskôr sídlili v Spišskom Hrhove a centrom ich panstva boli Smižany a Iliašovce. V 18. stor. sa obyvatelia Odorína popri poľnohospodárstve venujú aj furmanskej činnosti, vozia rudu z Rudnians, soľ do skladov v Smižanoch, ale aj víno až z maďarských vinohradníckych oblastí. Obec využívala svoje postavenie v blízkosti Spišskej Novej Vsi, kde jej obyvatelia chodili na trhy predávať svoje výrobky a poľnohospodárske produkty. V obci sa hospodáril na dvoch majeroch – Odorín a Olše. Hospodársky i demografický rast obce (v r. 1880 mala už 658 obyvateľov) zastavilo vyst'ahovalectvo do Ameriky, ktoré spôsobilo opätovný úbytok obyvateľstva. Odorín v historickom vývoji neobišiel ani proces maďarizácie. V r. 1906 dostala obec oficiálny názov Szepes Edelény.

Obdobie 1. svetovej vojny Odorín prežil pomerne pokojne, i keď v nej padlo 6 obyvateľov obce. V rokoch 1925 -1927 prebiehala pozemková reforma, ktorá umožnila prerozdelenie veľkostatkárskych polí. Veľkostatkári si mohli nechať max. 150 ha a ostatné pozemky boli za výhodné ceny odpredávané roľníkom (čo samozrejme na dlhé obdobie narušilo vzťahy a nažívanie v obci). Po nástupe socializmu v r.

1959 vzniklo v Odoríne Jednotné roľnícke družstvo (JRD). Postupné rozširovanie poľnohospodárskeho družstva o obce Lieskovany, Danišovce a neskôr aj Poráč sa stalo základom hospodárskej produkcie a zamestnanosti v obci. Proces kolektivizácie však bol zložitý, s výrazným odporom obyvateľstva. Socialistické štátne orgány preferovali priemyselnú výrobu v Markušovciach, no hlavne banskú činnosť v Rudňanoch. S rozširovaním tejto činnosti bola z chotára Odorína vyčlenená obec Oľše a pričlenená do chotára Markušoviec a časť chotára, vrátane lesov, pripadla do chotára Rudnians. ³

O histórii obce Odorín pojednáva monografia „*Ivan Chalupecký – Odorín. Z histórie obce (Obecný úrad Odorín, 1993)*.“

Najvýznamnejšie aspekty rozvoja obce po roku 1989

- plynifikácia obce,
- otvorenie novej budovy obecného úradu a pošty v r. 1994,
- odovzdanie novej farskej budovy do užívania v r. 2001,
- vybudovanie časti verejného vodovodu, na ktorý sa môže napojiť už 60% obyvateľov obce,
- dokončenie I. etapy výstavby kanalizácie s čističkou odpadových vôd,
- obnovenie Požiarnej zbrojnice a dobudovanie skladu,
- výstavba Domu nádeje a jeho uvedenie do prevádzky v r. 2008,
- vybudovanie dreveného mostíka pri kostole v r. 2009,
- vybudovanie multifunkčného ihriska v r. 2010,
- výstavba ciest v obci – okolo zemianskej kúrie, k obecnému úradu a škole, k Domu nádeje a cesta do lokality Liehovarské,
- rekonštrukcia budovy školy – oprava fasády, zateplenie stropu, kompletná výmena okien a dverí, rekonštrukcia sociálnych zariadení, prekrytie vnútorného átria, vybudovanie novej kuchyne s jedálňou, altánku na školskom dvore,
- v obci bola zriadená nová Súkromná základná umelecká škola,
- aktívne v obci funguje Klub seniorov.

³ ÚPN obce Odorín, 2012 (s. 26, 27)

1.2. Demografické charakteristiky obce

1.2.1. Vývoj počtu obyvateľov obce

Obec Odorín mala ku 31. 12. 2015 - 949 obyvateľov, z toho 475 mužov (50,05%) a 474 žien (49,95%). Počet obyvateľov obce v dlhodobom časovom horizonte mierne stúpa, od roku 2010 kolíše v rozmedzí od 940 do 961 obyvateľov.

Porovnanie počtu obyvateľov obce Odorín v dlhodobom časovom horizonte:

• r. 1869	572 obyvateľov	• r. 1948	651 obyvateľov
• r. 1900	536 obyvateľov	• r. 1961	605 obyvateľov
• r. 1910	580 obyvateľov	• r. 1970	700 obyvateľov
• r. 1921	573 obyvateľov	• r. 1980	740 obyvateľov
• r. 1930	600 obyvateľov	• r. 1991	789 obyvateľov
• r. 1940	667 obyvateľov	• r. 2001	872 obyvateľov

Demografický vývoj v Slovenskej republike zaznamenal od r. 1991 výrazné spomalenie nárastu a toto spomaľovanie má tendenciu pokračovať. Najvyššie prírastky obyvateľstva obce boli zaznamenané v 60 tých rokoch 20. stor. (v priemere 9,5 osoby/rok), čo potvrdzuje pozitívne vývojové tendencie.⁴

Tabuľka 2 Stav trvalo bývajúcего obyvateľstva obce Odorín k 31. 12. daného roku

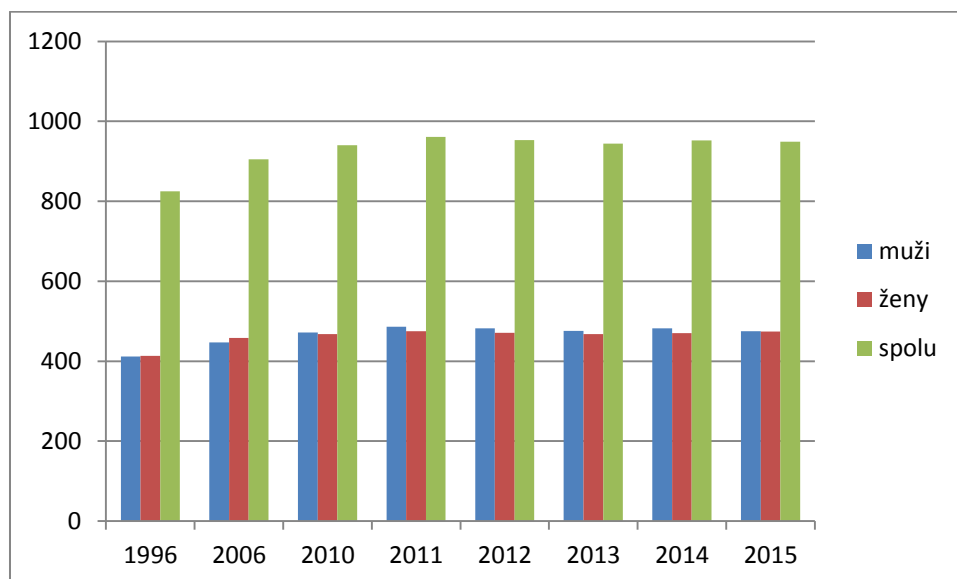
Počet obyvateľov obce Odorín	2010	2011	2012	2013	2014	2015
muži	472	486	482	476	482	475
ženy	468	475	471	468	470	474
spolu	940	961	953	944	952	949

Zdroj: ŠÚSR, 2017

⁴ ÚPN obce Odorín, 2012 (s. 13)

Graf 1 Vývoj počtu obyvateľov obce

Zdroj: ŠÚSR, 2017

Prirodzený prírastok obyvateľstva, t.j. rozdiel medzi počtom živonarodených detí a zomretých osôb, v období rokov 2010 – 2015 kolísal v rozmedzí od – 4 do + 11. Pozitívom je, že za ostatných dvadsať rokov bolo v obci Odorín viac rokov s pozitívnym prírastkom než s úbytkom a úbytok v ani jednom z týchto rokov nedosiahol nižšiu hodnotu ako -4.⁵

Migračné saldo, t.j. rozdiel medzi počtom prisťahovaných a vystťahovaných má v rozmedzí rokov 2010 - 2015 negatívny vývoj (r. 2010 +6, r. 2015 -2), teda v obci začína prevládať počet vystťahovaných (v rozpore s prognózami vývoja podľa ÚP). Hodnoty **celkového prírastku obyvateľstva**, t.j. súčtu prirodzeného prírastku a migračného salda majú rovnako mierne negatívnu tendenciu, keď oproti roku 2010, kedy bola hodnota tohto ukazovateľa + 10, klesol v roku 2015 na – 3.

Negatívne tendencie migračného salda a celkového prírastku obyvateľstva spôsobuje najmä migrácia do mestského prostredia (blízkosť mesta Spišská Nová Ves, Levoča a iné) a zahraničia za prácou či štúdiom.

Výzvou pre rozvoj obce a udržanie a zvýšenie počtu obyvateľov, je výstavba nových bytov za dostupné ceny.⁶

Tabuľka 3 Počet narodených, zomretých osôb a prirodzený prírastok obyvateľstva v Odoríne

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Živonarodení (osoba)	11	14	4	5	13	9
Hrubá miera živo narodenosti (promile)	11,69	14,77	4,18	5,27	13,71	9,47
Zomretí (osoba)	7	3	8	10	5	10
Hrubá miera úmrtnosti (promile)	7,44	3,16	8,36	10,54	5,27	10,52
Prirodzený prírastok obyvateľstva (os.)	4	11	-4	-5	8	-1

Zdroj: ŠÚSR, 2017

⁵ ŠÚSR, 2017

⁶ ÚPN obce Odorín, 2012 (s. 12, 13)

Tabuľka 4 Počet prisťahovaných, vystťahovaných a celkový prírastok obyvateľstva

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Prisťahovaní na trvalý pobyt (osoba)	22	26	9	25	27	13
Vystťahovaní z trvalého pobytu (osoba)	16	11	13	29	27	15
Migračné saldo (osoba)	6	15	-4	-4	0	-2
Celkový prírastok obyvateľstva (osoba)	10	21	-8	-9	8	-3

Zdroj: ŠÚSR, 2017

1.2.2. Veková štruktúra obyvateľstva a vybrané charakteristiky veku

Z hľadiska vekovej štruktúry žije v obci **prevažne obyvateľstvo v produktívnom veku** (15 – 64 rokov) – v r. 2015 - 71,13%. Zastúpenie tejto vekovej skupiny však v ostatných rokoch mierne klesá, zatiaľ čo skupina detí a mládeže v predproduktívnom veku (do 15 rokov) stagnuje a počet dôchodcov v poproduktívnom veku (65 a viac rokov) stúpa, čo z pohľadu demografie je nepriaznivý trend. Priemerný vek a index starnutia obyvateľstva obce [počet obyvateľov v poproduktívnom veku (65<) na 100 obyvateľov v predproduktívnom veku (15 >)] rastie a najmä u žien dosahuje veľmi vysoké hodnoty (viď. Tab.8).

V porovnaní s údajmi za celú Slovenskú republiku, Okres Spišská Nová Ves a Košický samosprávny kraj má obec Odorín (viď. Graf 2):

- menej 0 – 14 ročných (najmä v porovnaní s okresom a krajom),
- mierne viac 15 – 64 ročných,
- vyšší počet dôchodcov 65 a viac ročných v porovnaní s okresom a krajom a približne rovnaký ako priemer SR.

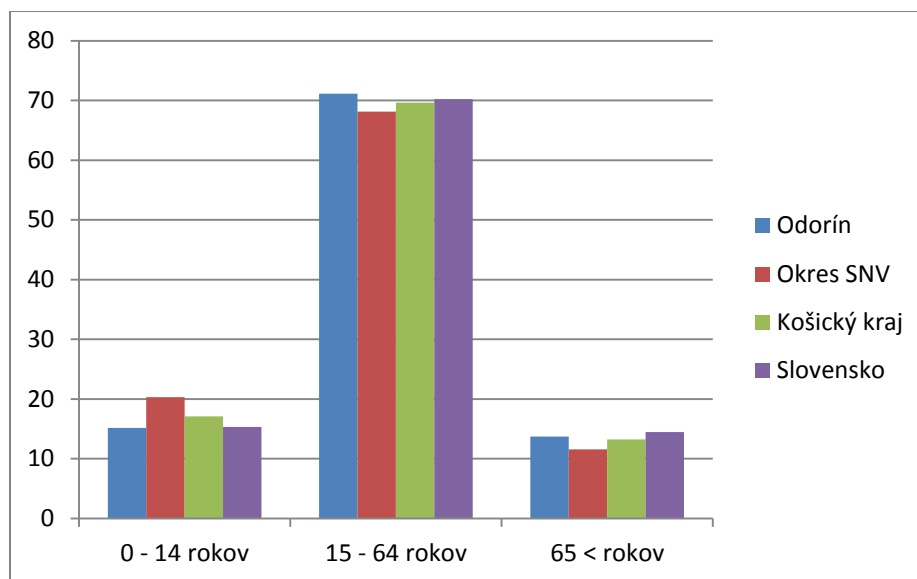
Tabuľka 5 Percentuálne zastúpenie obyvateľstva v predproduktívnom /produktívnom /poproduktívnom veku v obci Odorín

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Osoby v preproduktívnom veku	15,53	16,34	15,53	15,15	15,34	15,17
Osoby v produktívnom veku	72,45	71,59	72,4	71,72	71,53	71,13
Osoby v poproduktívnom veku	12,02	12,07	12,07	13,14	13,13	13,7

Zdroj: ŠÚSR, 2017

Graf 2 Porovnanie vekovej štruktúry obyvateľstva obce Odorín, okresu, kraja a SR v %

Zdroj: ŠÚSR, 2017

Tabuľka 6 Počet obyvateľov obce Odorín podľa vekových skupín a pohlaví

	0 - 14 rokov			15 - 64 rokov			64 > rokov		
	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu
1996	91	86	177	286	286	572	35	41	76
2006	82	74	156	323	314	634	42	64	106
2010	85	61	146	342	339	681	45	68	113
2011	93	64	157	349	339	688	44	72	116
2012	91	57	148	348	342	690	43	72	115
2013	87	56	143	343	334	677	46	78	124
2014	92	54	146	339	342	681	51	74	152
2015	86	58	144	336	339	675	53	77	130

Zdroj: ŠÚSR, 2017

Tabuľka 7 Priemerný vek obyvateľov obce Odorín

	1996	2006	2010	2011	2012	2013	2014	2015
muži	33,89	35,67	36,6	36,3	36,77	37,4	37,63	38,6
ženy	35,06	37,93	39,16	39,58	40,25	40,81	41,1	41,32
spolu	34,47	36,81	37,87	37,92	38,49	39,09	39,34	39,69

Zdroj: ŠÚSR, 2017

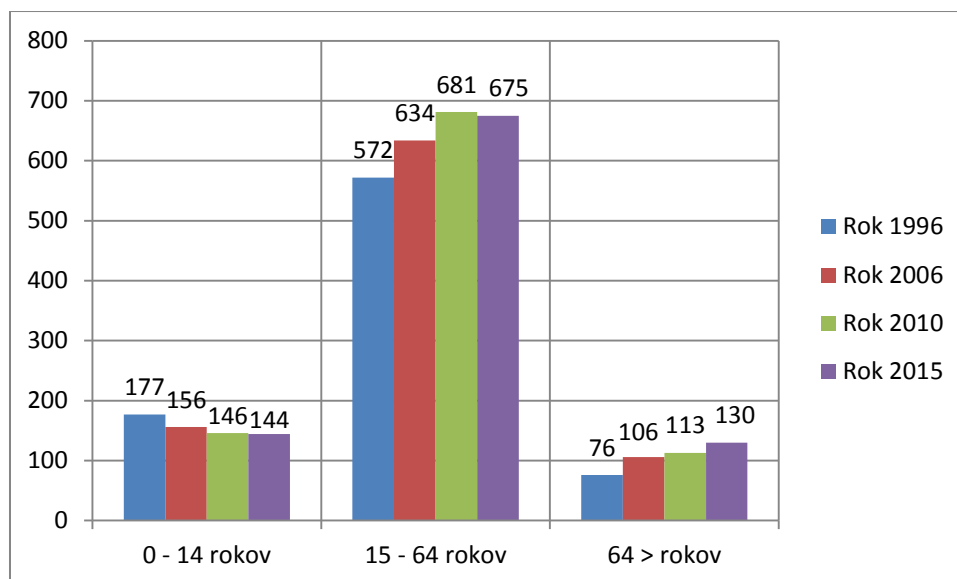
Tabuľka 8 Index starnutia obyvateľstva obce Odorín

	2011	2012	2013	2014	2015
muži	47,31	47,25	52,87	55,43	61,63
ženy	112,5	126,32	139,29	137,04	132,76
spolu	73,89	77,7	86,71	85,62	90,28

Zdroj: ŠÚSR, 2017

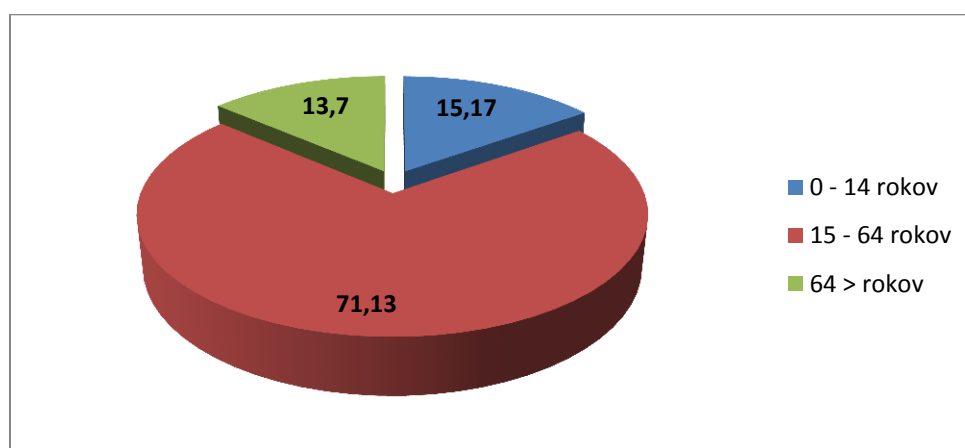

Graf 3 Vývoj vekového zloženia v obci Odorín – porovnanie rokov 1996, 2006, 2010 a 2015

Zdroj: ŠÚSR, 2017

Graf 4 Vekové zloženie obyvateľstva obce ku 31. 12. 2015 v %

Zdroj: ŠÚSR, 2017

V porovnaní s Okresom Spišská Nová Ves i Košickým krajom obec Odorín zaznamenáva vyššiu hodnotu indexu starnutia⁷, tzn. nižšie percento predproduktívnej a vyššie percento poproduktívnej zložky obyvateľstva. Priemerný (39,69) i mediánový (38,8) vek dosahuje rovnako vyššie hodnoty ako je priemer okresu i kraja. Napriek tomu sú priemerné hodnoty obce v daných ukazovateľoch nižšie ako priemer SR. Mediánový vek 38,8 znamená, že v obci je polovica obyvateľov starších a polovica mladších ako je tento vek.

⁷ Index starnutia vyjadruje počet osôb v poproduktívnom veku pripadajúci na 100 osôb v predproduktívnom veku. Čím je index nižší, tým je vekové zloženie priaznivejšie v prospech generácie do 14 rokov.

Index ekonomického zaťaženia je veličina vyjadrujúca počet obyvateľov v „mimoproduktívnom“ veku pripadajúcich na 100 obyvateľov v produktívnom veku. V prípade obce Odorín má tento index hodnotu 40,59, čo je priaznivejšia hodnota než v prípade priemeru okresu, kraja, i celej Slovenskej republiky.

Tabuľka 9 Vybrané ukazovatele veku k 31. 12. 2015

	Priemerný vek	Mediánový vek	Index starnutia %	Index ekonomického zaťaženia
Odorín	39,69	38,8	90,28	40,59
Okres SNV	36,52	35,1	57	46,75
KSK	38,77	38	77,46	43,65
SR	40,13	39,4	94,22	42,41

Zdroj: ŠÚSR, 2017

Sobášnosť a rozvodovosť v obci

Tabuľka 10 Prehľad sobášov a rozvodov v obci Odorín

Roky	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Sobáše (počet)	4	4	6	4	6	3
Hrubá miera sobášnosti (promile)	4,25	4,22	6,27	4,22	6,33	3,16
Rozvody	3	3	1	2	0	1
Hrubá miera rozvodovosti (promile)	3,19	3,16	1,04	2,11	0	1,05
Index rozvodovosti (percento)	75	75	16,67	50	0	33,33

Zdroj: ŠÚ SR, 2017

1.2.3. Národnostné zloženie obyvateľstva obce

Obec Odorín sa vyznačuje takmer homogénnym národnostným zložením obyvateľstva. Na základe výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2011 (ďalej len SODB 2011) je 98,3% obyvateľov obce slovenskej národnosti, pričom zo zvyšných 1,7% obyvateľov je 1,3% s nezistenou národnosťou. Podobne je to v prípade materinského jazyka obyvateľov. Obyvatelia s iným než slovenským materinským jazykom tvoria minimálny zlomok obyvateľstva obce.

Tabuľka 11 Národnostné zloženie obce Odorín

Národnosť	Muži	Ženy	Spolu
Slovenská	470	454	924
Poľská	0	2	2
Iná	1	1	2
Nezistená	6	6	12
Spolu	477	463	940

Zdroj: SODB 2011

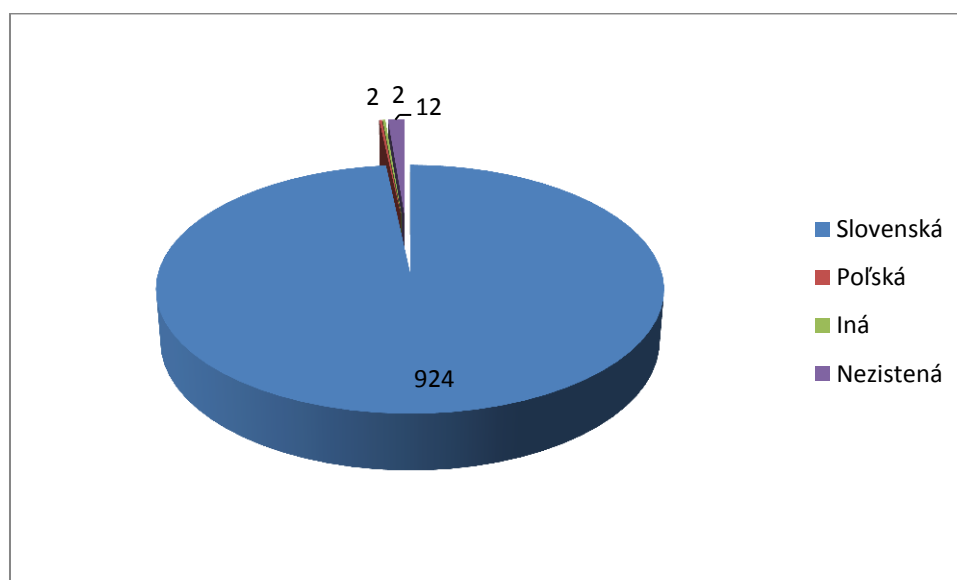

Tabuľka 12 Obyvateľstvo obce Odorín podľa materinského jazyka

Materinský jazyk	Pohlavie		Spolu
	muži	ženy	
Slovenský	472	455	927
Maďarský	0	1	1
Rusínsky	1	0	1
Poľský	0	2	2
Jidiš	0	1	1
Iný	1	1	2
Nezistený	3	3	6
Spolu	477	463	940

Zdroj: SODB 2011

Graf 5 Obyvateľstvo obce Odorín podľa národnosti

Zdroj: SODB 2011

1.2.4. Vierovyznanie obyvateľstva

Obyvateľstvo obce Odorín sa z najväčšej časti hlási ku **Rímskokatolíckej cirkvi** (86,6%). Nezistené a iné vierovyznanie má 5,2% obyvateľov. Bez vyznania je 3,9% obyvateľov obce. Iné vierovyznania majú v obci iba marginálne zastúpenie.

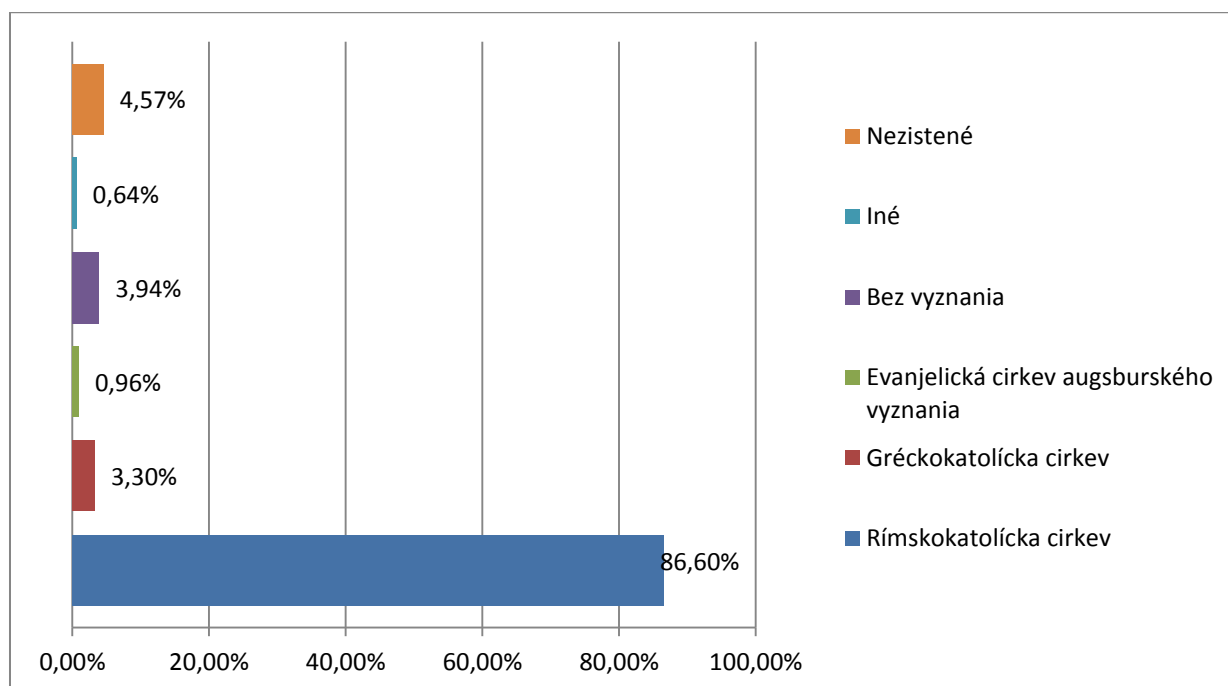

Tabuľka 13 Náboženské vyznanie obyvateľov obce

Náboženské vyznanie	Muži	Ženy	Spolu
Rímskokatolícka cirkev	398	416	814
Gréckokatolícka cirkev	22	9	31
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	5	4	9
Bez vyznania	24	13	37
Iné	3	3	6
Nezistené	25	18	43
Spolu	477	463	940

Zdroj: SODB 2011

Graf 6 Zloženie obyvateľstva podľa vierovyznania

Zdroj: SODB 2011

1.2.5. Štruktúra obyvateľstva podľa vzdelanosti

Vzdelanostnú štruktúru obce Odorín znázorňujú Tab. 14 a Graf 7 (posledné dostupné údaje k roku 2011). Bez akéhokoľvek školského vzdelania je 15,63% obyvateľov (vrátane detí do 15 rokov), čo je porovnateľná hodnota s celoslovenským priemerom a podstatne nižšia v porovnaní s priemerom okresu. Len základné vzdelanie má 10,63% obyvateľov (v okrese SNV 18,21%, v SR 14,98%). Najviac obyvateľov obce (23,62%) má úplné stredné odborné vzdelanie, vysokoškolské vzdelanie má 12,02% obyvateľov (viac ako priemer okresu, no menej ako priemer SR).

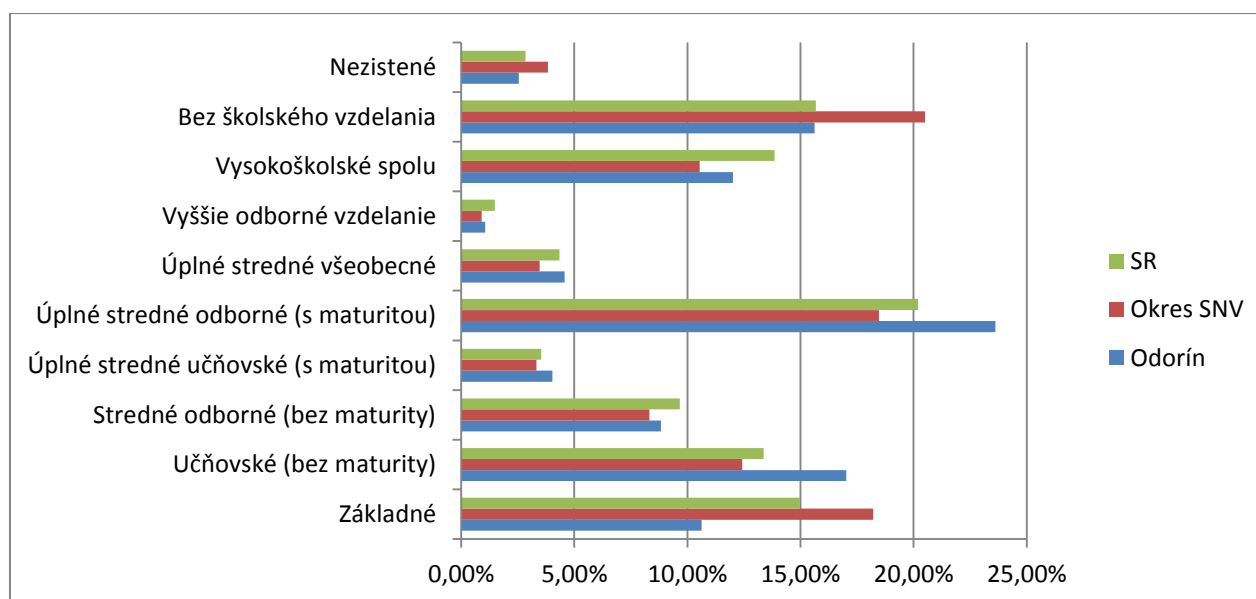

Tabuľka 14 Najvyššie dosiahnuté vzdelanie obyvateľov obce Odorín, okrese SNV a SR

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie	Pohlavie		Spolu	Podiel v %	Okres SNV	SR
	muži	ženy				
Základné	33	67	100	10,63%	18,21%	14,98%
Učňovské (bez maturity)	103	57	160	17,02%	12,43%	13,38%
Stredné odborné (bez maturity)	49	34	83	8,83%	8,32%	9,67%
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	25	13	38	4,04%	3,32%	3,54%
Úplné stredné odborné (s maturitou)	110	112	222	23,62%	18,47%	20,19%
Úplné stredné všeobecné	18	25	43	4,57%	3,47%	4,35%
Vyššie odborné vzdelanie	3	7	10	1,06%	0,90%	1,49%
Vysokoškolské bakalárske	11	18	29	3,09%	1,97%	2,28%
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	29	52	81	8,62%	8,22%	10,83%
Vysokoškolské doktorandské	1	2	3	0,32%	0,36%	0,75%
Vysokoškolské spolu	41	72	113	12,02%	10,55%	13,86%
Bez školského vzdelania (vrátane detí)	87	60	147	15,63%	20,51%	15,68%
Nezistené	8	16	24	2,55%	3,83%	2,85%
Spolu	477	463	940	100%	100%	100%

Zdroj: SODB 2011

Graf 7 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva obce v %

Zdroj: SODB 2011

1.3. Hospodársky a ekonomický rozvoj obce

1.3.1. Pracovná sila a zamestnanosť

Základné charakteristiky

Podľa údajov z ostatného sčítania osôb, domov a bytov (r. 2011) je z celkového počtu obyvateľov obce 437 ekonomicky aktívnych, čo predstavuje 46,5% z celkového počtu obyvateľov. Z nich až 376, teda 86% dochádza do zamestnania mimo svojho bydliska. Z hľadiska postavenia obyvateľov v zamestnaní (Tab. 16) prevažujú zamestnanci.

Tabuľka 15 Štruktúra obyvateľstva podľa ekonomickej aktivity

	Osoby ekonomicky aktívne					Osoby na rodičovskej dovolenke	Nepracujúci dôchodcovia
	Spolu	z toho			vypomáhajúci (neplatení) členovia domácností v rodinných podnikoch		
		osoby na materskej dovolenke	pracujúci dôchodcovia	Nezamestnaní / v %			
Odorín	437	4	12	52/11,9%	8	25	189
Okres SNV	45 123	448	1 429	11 928/26,43	709	2 203	16 321
KSK	366 050	3 580	13 130	87 005/23,77	2 717	15 556	144 948
SR	2630 052	26 478	100 273	443 085/16,85	9 182	118 348	1063 760

Zdroj: SODB 2011

Tabuľka 16 Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa postavenia v zamestnaní

	Zamestnanci	Podnikatelia	Členovia družstiev	Vypomáhajúci (neplatení) členovia domácností v rodinných podnikoch	Ostatní nezistení	EAO spolu
Muži	168	42	5	6	25	246
Ženy	154	12	3	2	20	191
Spolu	322	54	8	8	45	437
Vyjadrenie v %	73,7	12,3	1,8	1,8	10,3	100,0

Zdroj: SODB 2011

Medzi odvetvia s najvyšším počtom ekonomicky aktívnych osôb z obce patria:

1. Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie
2. Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace

3. Vzdelávanie
4. Výroba strojov a zariadení i. n.
5. Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov
6. Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov
7. Zdravotníctvo
8. Pozemná doprava a doprava potrubím
9. Špecializované stavebné práce
10. Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov

Najväčšími zamestnávateľmi v obci sú **PD Rozkvet Odorín** (75 – 100 zamestnancov v závislosti od sezóny) a **samospráva obce Odorín** (36 – 38 zamestnancov).

Tabuľka 17 Obyvateľstvo obce Odorín podľa ekonomickej aktivity

Odvetvie ekonomickej činnosti	Ekonomicky aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho dochádza do zamestnania
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	21	12	33	30
Lesníctvo a ťažba dreva	1	0	1	1
Iná ťažba a dobývanie	3	1	4	2
Výroba potravín	7	4	11	10
Výroba nápojov	1	0	1	1
Výroba textilu	0	1	1	1
Výroba odevov	2	2	4	3
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu	2	0	2	2
Tlač a reprodukcia záznamových médií	1	1	2	2
Výroba základných farmaceutických výrobkov a farmaceutických prípravkov	1	1	2	2
Výroba výrobkov z gumy a plastu	6	9	15	12
Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	5	0	5	4
Výroba a spracovanie kovov	1	1	2	2
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	10	1	11	7
Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	4	9	13	12
Výroba elektrických zariadení	2	2	4	3
Výroba strojov a zariadení i. n.	19	11	30	26
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	3	2	5	4
Výroba nábytku	1	0	1	1
Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	1	0	1	1
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	2	0	2	1

Zber, úprava a dodávka vody	1	2	3	2
Zber, spracúvanie a likvidácia odpadov; recyklácia materiálov	1	1	2	2
Výstavba budov	5	0	5	3
Inžinierske stavby	2	1	3	2
Špecializované stavebné práce	10	3	13	12
Veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov	5	1	6	6
Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	17	5	22	21
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	15	14	29	25
Pozemná doprava a doprava potrubím	14	1	15	14
Vodná doprava	1	0	1	1
Skladové a pomocné činnosti v doprave	4	3	7	7
Poštové služby a služby kuriérov	2	0	2	2
Ubytovanie	2	0	2	1
Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	2	5	7	5
Telekomunikácie	2	0	2	2
Finančné služby, okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia	0	1	1	1
Poistenie, zaistenie a dôchodkové zabezpečenie okrem povinného sociálneho poistenia	0	1	1	1
Činnosti v oblasti nehnuteľností	5	4	9	8
Právne a účtovnícke činnosti	0	3	3	2
Vedenie firiem; poradenstvo v oblasti riadenia	2	1	3	3
Architektonické a inžinierske činnosti; technické testovanie a analýzy	2	0	2	1
Vedecký výskum a vývoj	0	1	1	1
Ostatné odborné, vedecké a technické činnosti	3	0	3	3
Prenájom a lízing	0	1	1	1
Sprostredkovanie práce	1	1	2	2
Činnosti cestovných agentúr, rezervačné služby cestovných kancelárií a súvisiace činnosti	0	1	1	1
Bezpečnostné a pátracie služby	1	2	3	3
Činnosti súvisiace s údržbou zariadení a krajinou úpravou	0	1	1	1
Administratívne, pomocné kancelárske a iné obchodné pomocné činnosti	2	0	2	1
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	19	23	42	36
Vzdelávanie	9	19	28	27
Zdravotníctvo	4	17	21	18
Starostlivosť v pobytových zariadeniach (rezidenčná starostlivosť)	2	2	4	4
Činnosti knižníc, archívov, múzeí a ostatných kultúrnych zariadení	1	2	3	3

Činnosti herní a stávkových kancelárií	0	1	1	0
Športové, zábavné a rekreačné činnosti	0	1	1	1
Činnosti členských organizácií	1	0	1	1
Oprava počítačov, osobných potrieb a potrieb pre domácnosti	0	1	1	1
Ostatné osobné služby	0	1	1	1
Nezistené	18	14	32	23
Spolu	246	191	437	376

Zdroj: SODB 2011

Obyvateľstvo obce Odorín je závislé od migrácie za prácou a štúdiom do miest, predovšetkým do neďalekého okresného mesta Spišská Nová Ves. V menšej miere obyvatelia Odorína odchádzajú aj do iných miest a obcí kraja a Slovenska (Levoča, Košice, Bratislava), ale aj do zahraničia.

Do obce Odorín podľa SODB v roku 2011 dochádzalo celkovo 48 ekonomicky aktívnych osôb, najviac zo Spišskej Novej Vsi a susednej obce Danišovce.

Tabuľka 18 Bývajúce obyvateľstvo **odchádzajúce** do zamestnania a škôl podľa pohlavia

	EAO			Žiaci a študenti				Odchádza Spolu
	muži	ženy	spolu	spolu	žiaci ZŠ	študenti SŠ	študenti VŠ	
(z) OKRES SNV								
Úhrn odchádzajúcich v okrese	7 971	6 028	13 999	6 587	1 992	1 931	2 664	20 586
v tom: odchádzajúci v rámci okresu	3 524	3 247	6 771	3 177	1 727	1 319	131	9 948
odchádzajúci do iných okresov SR	2 829	1 531	4 360	3 035	182	594	2 259	7 395
(z) ODORÍN								
(do) Spišská Nová Ves	85	73	158	79	31	43	5	237
ostatné obce v okrese	17	16	33	0	0	0	0	33
odchádzajúci v rámci okresu spolu	102	89	191	79	31	43	5	270
Bratislava	3	4	7	6	0	0	6	13
Košice	0	1	1	11	0	1	10	12
Levoča	1	7	8	2	0	2	0	10
ostatné obce mimo okres	14	5	19	16	0	1	15	35
odchádzajúci do iných okresov spolu	18	17	35	35	0	4	31	70
odchádzajúci do zahraničia	13	16	29	10	2	1	7	39
Úhrn odchádzajúcich za obec	133	122	255	124	33	48	43	379

Zdroj: SODB 2011

Tabuľka 19 Bývajúce obyvateľstvo **dochádzajúce** do zamestnania a škôl podľa pohlavia

	EAO			Žiaci a študenti				Dochádza spolu
	muži	ženy	spolu	spolu	žiaci ZŠ	študenti SŠ	študenti VŠ	
(do) OKRES SNV								
Úhrn dochádzajúcich v okrese	5 453	4 652	10 105	4 472	2 116	2 151	205	14 577
v tom: dochádzajúci v rámci okresu	3 524	3 247	6 771	3 177	1 727	1 319	131	9 948
dochádzajúci z iných okresov SR	1 929	1 405	3 334	1 295	389	832	74	4 629
(do) SPIŠSKÁ NOVÁ VES								
(z) Odorín	85	73	158	79	31	43	5	237
(do) ODORÍN								
(z) Danišovce	10	2	12	0	0	0	0	12
Spišská Nová Ves	6	5	11	0	0	0	0	11
ostatné obce v okrese	13	9	22	0	0	0	0	22
dochádzajúci v rámci okresu spolu	29	16	45	0	0	0	0	45
ostatné obce mimo okres	3	0	3	0	0	0	0	3
dochádzajúci z iných okresov spolu	3	0	3	0	0	0	0	3
Úhrn dochádzajúcich za obec	32	16	48	0	0	0	0	48

Zdroj: SODB 2011

Hospodárske činnosti a podnikateľské prostredie

Poľnohospodárstvo

Územie obce Odorín má prevažne poľnohospodársky charakter a neplní žiadnu priemyselnú výrobnú funkciu. Svedčí o tom aj výmera poľnohospodárskej pôdy, ktorá z celkového územia obce tvorí až 87,7%. Z poľnohospodárskej pôdy najviac, až 69%, zaberá orná pôda a 17% trvalé trávnaté porasty. Z nepoľnohospodárskej pôdy najviac zaberajú zastavané plochy a nádvorcia (48,96%) a lesné pozemky (30,80%).

Tabuľka 20 Štruktúra pôdneho fondu (v m² a %) v r. 2015

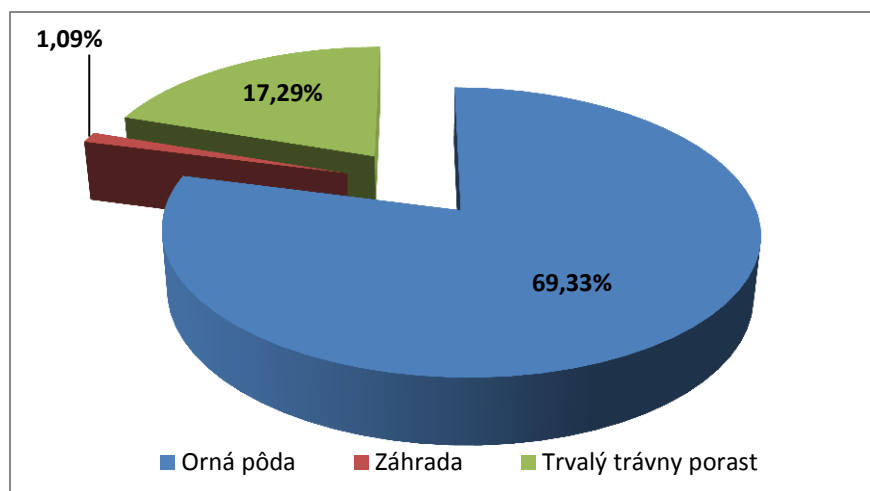
Poľnohospodárska pôda – spolu	8 014 288	87,70%
Z toho:		
Orná pôda	6 335 010	69,33%
Chmeľnica	0	0
Vinica	0	0
Záhrada	99 403	1,09%
Ovocný sad	0	0
Trvalý trávny porast	1 579 875	17,29%
Nepoľnohospodárska pôda – spolu	1 123 625	12,30%

Z toho:		
<i>Lesný pozemok</i>	346 086	30,80%
<i>Vodná plocha</i>	135 605	12,06%
<i>Zastavaná plocha a nádvorie</i>	550 174	48,96%
<i>Ostatná plocha</i>	91 760	8,17%
Celková výmera územia obce	9 137 913	

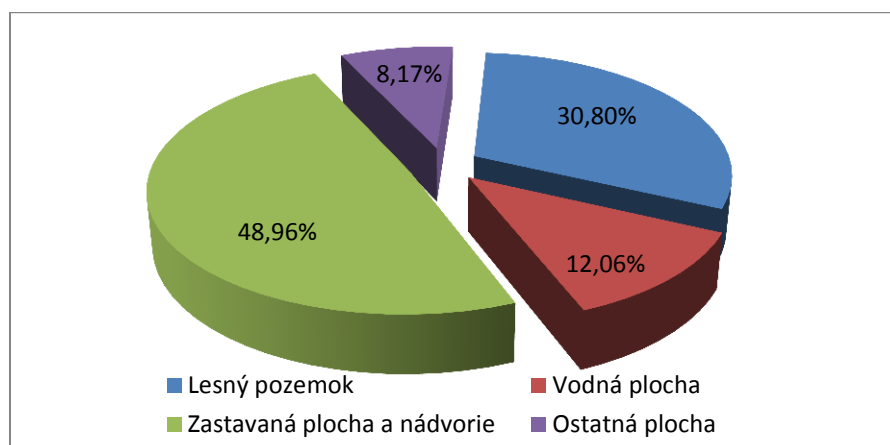
Zdroj: ŠÚ SR, 2017

Graf 8 Štruktúra poľnohospodárskej pôdy na území obce

Zdroj: ŠÚ SR, 2017

Graf 9 Štruktúra nepoľnohospodárskej pôdy

Zdroj: ŠÚ SR, 2017

Poľnohospodárskou výrobou sa v obci zaoberá Poľnohospodárske družstvo Rozkvet Odorín (založené v r. 1959). Družstvo, ktoré je najväčším zamestnávateľom v obci, hospodári celkovo na rozlohe cca 2500 ha poľnohospodárskej pôdy a to spolu v katastrálnych územiach 13 obcí okresu Spišská Nová Ves (z toho cca 750 ha v KÚ obce Odorín). Na piatich hospodárskych dvoroch (Odorín, Danišovce, Jamník, Poráč a Lieskovany) sa zameriava najmä živočíšnu výrobu i na rastlinnú výrobu.

Živočišná výroba je zameraná na chov hovädzieho dobytku, ošípaných, oviec a koní.⁸V rámci rastlinnej výroby sa orientuje na pestovanie obilovín (pšenica, jačmeň, triticales, ovos), technických plodín (repka olejná), okopanín (zemiaky), ako aj jednoročných a viacročných krmovín.

Poľnohospodárske družstvo v Odoríne oficiálne od r. 2009 v záujme zabezpečenia, zachovania tradícií a rozmanitosti v zásobovaní potravinami vyrába a predáva potraviny (mlieko, ovčí syr, zemiaky) formou predaja z dvora priamo konečnému spotrebiteľovi.

PD Rozkvet Odorín má stabilizovaný počet zamestnancov 75 – 80, v poľnohospodárskej sezóne cca 100.

Lesné hospodárstvo

V katastrálnom území obce Odorín sa nachádza len 35 ha lesného pôdneho fondu (LHC Rudňany), lesnatosť k. ú. predstavuje 3,83% vo vlastníctve Združenia vlastníkov lesa Odorín.

Lesné porasty sa rozprestierajú výlučne v okrajovej južnej časti katastra a zaberajú strmé stráne svahov potokov, úžľabiny potokov a najvyššie polohy hrebeňov. Ide prevažne o druhotné, umelo vysadené nepôvodné borovicové, smrekovcové a smrekové rovnoveké, rovnorodé, nestabilné monokultúrne porasty. Pestrejšie sú len v oblasti strží a potokov, kde sa uplatňujú listnaté dreviny⁹.

Cestovný ruch

Potenciál územia obce v oblasti rozvoja CR je v rozvoji vidieckeho turizmu i ako vhodné územie pre prímestskú (Spišská Nová Ves) víkendovú rekreáciu. V dlhodobejšom horizonte má Odorín potenciál (podľa ÚP, 2012) v dobudovaní malých ubytovacích a stravovacích zariadení vidieckeho, agrárneho charakteru na rodinných farmách.

V snahe posilniť oblasť služieb pre cestovný ruch sa v územnom pláne uvažuje so zariadením pre cestujúcu verejnosť (prevažne motoristov) poskytujúcim ubytovanie a stravovanie, vo východnej časti obce, vedľa štátnej cesty II/536.

Významným projektom pre posilnenie cestovného ruchu by mohla byť rekonštrukcia bývalej sýpky (kúrie) v obci na ubytovacie/stravovacie zariadenie. Charakter ubytovania na vidieku s domácou kuchyňou môže vytvoriť konkurenčnú výhodu k tradičným turistickým strediskám Spiša a Slovenského raja.

V Odoríne je viac nevyužitých príležitostí pre budovanie turistických a cykloturistických trás spájajúcich obec s atraktivitami obcí v blízkom okolí. Z hľadiska rekreácie a turistiky sú zaujímavé najmä blízke lokality, ktoré môžu významne podporiť rozvoj vidieckeho turizmu i prímestskú rekreáciu s ďalšími službami pre domáce i mestské obyvateľstvo: Spišská Nová Ves a Levoča - kultúrno – historické pamiatky Spiša, Poráč a Poráčska dolina, Galmus a Národná prírodná rezervácia (NPR) Galmuská tisina, prírodná pamiatka Závrty na Galmuse (sústava viacerých závrťov na krasovej planine, chránená jaskyňa Šarkanova diera), Markušovský skalný hrieb (kataster Odorín), Sikľavá skala, ďalej pohorie Volovské vrchy, Slovenský raj.

⁸ ÚPN obce Odorín, 2012 (s. 29)

⁹ ÚPN obce Odorín, 2012 (s. 32)

Územím vedie nová značená cykloturistická trasa v dĺžke 6,5 km (č. 2714/modrá značka), zakreslená v cykloturistických mapách, ktorá spája obec Odorín so susednými obcami Danišovce a Markušovce a cez ďalšie cykloturistické trasy sa spája s obcou Teplička a s mestom Sp. Nová Ves. Je súčasťou budovaného cykloregiónu Spiš – južná časť (OOCR Slovenský raj & Spiš). Vedie po existujúcich asfaltových komunikáciách, okolo potoka Odorica.

Obec má taktiež v pláne podniknúť kroky k vybudovaniu nových cyklistických trás vo svojom katastri, v nadväznosti na okolité obce a okresné mesto Spišská Nová Ves s cieľom podpory cykloturistiky v regióne.

Dostupný kultúrno-historický potenciál pre podporu rozvoja vidieckeho turizmu je súčasťou kapitoly 1.6.

Podnikateľské subjekty

Počet podnikateľských subjektov živnostníkov v porovnaní rokov 2010 až 2014 klesá (Tab. 21) a v roku 2016 bolo podľa ŠÚ SR v obci Odorín činných 45 podnikateľov – živnostníkov (FO).

Počet právnických subjektov ziskových (Tab. 22) mal za porovnávané obdobie 2010 – 2016 opačný trend a ich počet vzrástol podľa ŠÚSR (2017) zo 6 na 14.

Na základe poznania reálnej súčasnej situácie (2017) Obce Odorín je v obci aktívne činných cca 20 živnostníkov a 1 samostatne hospodáriaci roľník.

Tabuľka 21 Fyzické osoby – podnikatelia podľa právnych foriem, k 31. 12.

	2010	2011	2012	2013	2014
Živnostníci	55	50	49	52	51
Slobodné povolania	1	1	1	1	1
Samostatne hospodáriaci roľníci	-	-	-	-	-
Spolu	56	51	50	53	52

Zdroj: ŠÚ SR

Tabuľka 22 Právnické osoby, k 31. 12. daného roku

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Právnické osoby ziskové	6	6	9	9	11	14	14
Právnické osoby neziskové	8	8	8	8	8	1	2
Spolu	14	14	17	17	19	15	16

Zdroj: ŠÚ SR

1.3.2. Nezamestnanosť

Podiel nezamestnaných z celkového počtu ekonomicky aktívnych osôb v obci Odorín bol v roku 2011-11,9 %. V porovnaní s priemerom okresu Spišská Nová Ves (SNV), Košického kraja i SR je táto hodnota

podstatne nižšia, čo je pre obec veľmi dobrou správou. Možno predpokladať, že táto pozitívna štatistika má súvis aj s vyšším podielom vysokoškolsky a stredoškolsky vzdelaných osôb a nižším podielom osôb so základným vzdelaním resp. bez vzdelania v obci Odorín, v porovnaní s priemerom okresu SNV (viď tab. 14).

Podiel **evidovaných uchádzačov o zamestnanie** (ďalej len EUoZ) z obce Odorín dosiahol za ostatné roky svoje maximum v roku 2013 a odvtedy klesá. Za rok 2015 predstavuje tento podiel 5,21 % z celkového počtu obyvateľov obce.

V roku 2015 bolo v Odoríne evidovaných spolu 49 uchádzačov o zamestnanie, z toho 18 žien.¹⁰

Tabuľka 23 Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie spolu

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Okres Spišská Nová Ves	9300	9735	9852	8611	8156	8017
Odorín	47	54	63	69	62	49
% zo všetkých obyvateľov obce	5,00	5,74	6,70	7,34	6,60	5,21

Zdroj: ŠÚSR, 2017

Počet žien medzi evidovanými uchádzačmi o zamestnanie z obce Odorín je za rok 2015 36,73%. Oproti roku 2014 (v ktorom bola zaznamenaná najnižšia hodnota tohto ukazovateľa od r. 2010) stúpol počet o cca 3%.

Tabuľka 24 Počet evidovaných uchádzačiek o zamestnanie

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Okres Spišská Nová Ves	4 197	4 403	4 363	4 005	3 822	3 961
Odorín	22	23	25	29	21	18
% zo všetkých žien v obci	4,64	4,85	5,27	6,12	4,43	3,80
% podiel žien z celkového počtu EUoZ v obci	46,81	42,59	39,68	42,03	33,87	36,73

Zdroj: ŠÚSR, 2017

Dôsledkom nezamestnanosti je zvyšovanie chudoby obyvateľov a jedným z ukazovateľov chudoby je počet poberateľov dávok v hmotnej núdzi. Počet poberateľov dávok v hmotnej núdzi v obci Odorín v porovnaní rokov 2011 – 2015 medziročne klesá. Ich percentuálny podiel v porovnaní s priemerom okresu SNV, Košického kraja či SR je zlomkový.

¹⁰ Zdroj: ŠÚSR, 2017

Tabuľka 25 Dávky v hmotnej núdzi

za daný rok	2011	2012	2013	2014	2015
Priemerný počet poberateľov dávok v hmotnej núdzi	16	18	22	18	10
Priemerný počet posudzovaných osôb*	23	24	31	26	15
Priemerná mesačná vyplatená suma dávok v hmotnej núdzi v €	1224,20	1395,44	1895,13	2120,92	1000,16
za december	2011	2012	2013	2014	2015
Počet poberateľov dávok v hmotnej núdzi	15	20	20	17	5
Počet posudzovaných osôb*	20	30	27	24	9
Vyplatená suma dávok v hmotnej núdzi	1064,00	1493,33	2068,29	1978,60	524,50
celkom za daný rok	2011	2012	2013	2014	2015
Počet poberateľov dávok v hmotnej núdzi celkom	25	29	34	27	19
Počet posudzovaných osôb za rok celkom	36	42	51	39	27
Vyplatená suma dávok v hmotnej núdzi celkom	14690,38	16745,29	22741,56	25450,99	12001,90

*Poznámka – v počte posudzovaných osôb sú zahrnuté všetky osoby figurujúce na žiadosti (vrátane žiadateľov)!

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny – Oddelenie štatistik a zberu údajov, 2017

Tabuľka 26 Dávky v hmotnej núdzi, december 2015 - porovnanie

	Počet poberateľov so spoločne posudzovanými osobami	Počet obyvateľov k 31.12.2015	Podiel osôb v hmotnej núdzi z počtu obyvateľov
Odorín	9	949	0,95%
Spišská Nová Ves	9 608	98 869	9,72%
Košický kraj	67 713	795 565	8,51%
Slovenská republika	245 529	5 421 349	4,53%

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny – Oddelenie štatistik a zberu údajov, 2017

Jeden z nástrojov na podporu zvyšovania zamestnanosti – **aktivačné práce** v spolupráci s príslušným ÚPSVaR využíva aj obec Odorín. Aktuálne (august 2017) sú do aktivačných prác v Odoríne zapojené 3 osoby.¹¹

Obec Odorín nedisponuje priestormi či pozemkami, ktoré by mohla ponúknuť potenciálnym zamestnávateľom, resp. podnikateľom pre rozvoj investícií, podnikania a tým aj zamestnanosti.

¹¹ Zdroj: Obec Odorín

1.3.3. SWOT analýza – Hospodársky a ekonomický rozvoj obce

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - tradícia a rozvoj poľnohospodárstva (až takmer 90% katastra obce tvorí PPF a to najmä orné pôdy) - dobrá dostupnosť obce automobilovou a verejnou autobusovou dopravou - pomerne nízka nezamestnanosť v porovnaní s okresom - 2 silnejší zamestnávateľia v obci (PD Rozkvet Odorín a samospráva obce Odorín) - využívanie aktivačných prác v spolupráci s ÚPSVaR v SNV 	<ul style="list-style-type: none"> - dopravná infraštruktúra v zlom stavebno – technickom stave - nedostatočné podmienky pre zvýšenie mobility cyklodopravou, chýbajú cyklochodníky, ktoré by spájali mesto SNV s Odorínom, resp. aj ďalšie obce - nedobudovaná environmentálna infraštruktúra (voda, kanál, ČOV) – problém s nevysporiadanými pozemkami - chýba infraštruktúra a supraštruktúra pre rozvoj vidieckeho turizmu i prímestskú rekreáciu (pre mesto SNV); úroveň turistického ruchu v obci minimálna - obec nevlastní budovy, pozemky či zariadenia využiteľné pre rozvoj miestneho podnikania - nevysporiadané pozemky pod ZŠ, cestami, chodníkmi - chýbajúce detské ihrisko - herné prvky
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - blízkosť okresného mesta Sp.N.Ves (len 5 km) i Levoče, Popradu (práca a štúdium - až 86% ekonomicky aktívnych občanov Odorína migruje za prácou do miest) - rozvoj poľnohospodárstva a vidieka cez Program rozvoja vidieka PRV 2014 – 2020 (2022) - rast počtu podnikateľských subjektov (zo 6 na 14 za roky 2010 - 2017) - potenciál rozvoja vidieckeho turizmu, farmárstva, vidieckej gastronómie - diverzifikácia poľnohospodárstva - vznik malých ubytovacích kapacít - rekonštrukcia kúrie/sýpky - vybudovanie motorestu v súlade s ÚP - vybudovanie nových obchodných prevádzok a iných objektov občianskej vybavenosti - rozvoj neziskového sektora - rozvoj bývania (IBV v súlade s ÚP) ako nástroj zvyšovania počtu najmä mladých obyvateľov obce - vzdelanostný potenciál (vysoké percento stredoškolsky a vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov Odorína) - obec bez marginalizovanej rómskej komunity či iných väčších skupín neprispôsobivých občanov - vybudovanie dopravného obchvatu v dlhodobejšom horizonte 	<ul style="list-style-type: none"> - starnutie obyvateľov - v obci chýbajú pracovné príležitosti (klesol počet živnostníkov – samozamestnávateľov; v obci sa nerozvíjajú služby, obchody, obyvatelia ich využívajú v okresnom meste) - obec nemá k dispozícii pozemky či budovy, ktoré by mohla ponúknuť pre podnikateľské účely (okrem sýpky/kúrie) - obec mimo železničnej trate

1.4. Dopravná a technická obsluha

1.4.1. Dopravná dostupnosť obce

Cestná infraštruktúra

Obec Odorín je spojená s okresným mestom Spišská Nová Ves štátnou cestou II/536 (Spišský Štvrtok – SNV – Spišské Vlachy). Južne od územia prechádza dvojkoľajová elektrifikovaná železničná trať č. 180 Košice – Žilina, ktorá je ako trasa C-E 40 zaradená do európskeho koridoru č. V. Priamo cez obec však nevedie žiadna železničná trať.

Tabuľka 27 Typy pozemných komunikácií a ich dĺžky v obci Odorín

Typ	Cesty „E“, „TEM“, „TEN-T“	Diaľnice	Cesty I. triedy	Cesty II. triedy	Cesty III. triedy	Miestne komunikácie	Chodníky
Dĺžka km	0	0	0	4,4	1,2	12,7	5,5

Zdroj: OcÚ,

Cestnú os obce tvorí spomínaná cesta II. triedy II/536, kategórie C 7,5/60, s prietahom cez Markušovce a ďalej na Poráč. V zastavanom území plní funkciu zbernej komunikácie triedy B-2, kategórie MZ 9/60, kde vykazuje niekoľko bodových a líniových závad. V meste Spišská Nová Ves sa napája na nadradenú cestnú komunikáciu II/533 – Levoča – Spišská Nová Ves – Gemerská Poloma.

V obci je sieť miestnych komunikácií, ktorých časť prechádza mimo intravilán, do polí. Miestne komunikácie, ale aj cesty II. a III. triedy, sú v zlom technickom stave, často po životnosti povrchu, resp. celej vozovky. Miestne obslužné a prístupové komunikácie sú prevažne funkčnej triedy C2, resp. C3, miestami s nevyhovujúcou šírkou vozovky. V obci sa nachádza iba jedno oficiálne verejné parkovacie miesto.

Tabuľka 28 Dopravné zaťaženie cesty II./536 a III./53618

Rok	Úsek II./536 (Počet áut)		Úsek III/53618
	Odorín - Jamník	Jamník – Spišský Hrušov	Markušovce – Odorín
1995	3 006	2 137	-
2000	3 463	2 407	425
2005	3 937	2 722	-
2010	4 640	-	436
2015	5 232	-	447

Zdroj: SSC, KSK (Intenzita dopravy za 24 hodín)

Nárast intenzity dopravy za 10 ostatných rokov je cca 25%. Vyššia intenzita na úseku Odorín – Jamník je z dôvodu prepojenia cesty európskeho významu I/18 (E50) a cesty II/536 cestou III/018172 cez Domaňovce. Cesty sú vedené stredom obce a sú v zlom technickom stave. Vysoká intenzita premávky, vysoká hlučnosť, prašnosť a koncentrácia výfukových splodín výrazne komplikuje život obyvateľom Odorína, ako aj okolitých obcí. Častým negatívnym, vysoko nebezpečným javom je nerešpektovanie dopravných predpisov, a to najmä obmedzenej rýchlosti v obci, ktorá sa nachádza v svahovitom teréne (dole kopcom smerom do stredu obce autá nedostatočne brzdia).

V aktuálnom územnom pláne obce je, s cieľom zamedzenia negatívnych javov súvisiacich s nadmernou premávkou prechádzajúcou stredom obce, zakotvený budúci zámer odkloniť cestný ťah II/536 formou obchvatu z južnej strany obce. V súčasnosti je však takýto projekt pre obec z finančného hľadiska veľmi ťažko dostupný až nereálny.

Pešia a cyklistická infraštruktúra

Vybavenosť obce chodníkmi zaostáva za hustotou miestnych komunikácií, ktoré zároveň využívajú aj peši. V centre obce a pozdĺž hlavnej komunikačnej siete obce chýbajú obojstranné chodníky, ako aj v okrajových častiach obce. Obec má v záujme dobudovať chodníky pre peších, konkrétne na Markušovskej ulici v dĺžke 800 m, na Družstevnej ulici v dĺžke 700 m a pozdĺž hlavnej cesty v smere na Jamník (pravá strana) v dĺžke 420 m. Ostatné miestne komunikácie sa vzhľadom na nízku intenzitu automobilovej dopravy môžu využívať naďalej aj pre pešiu dopravu.

Obec doposiaľ nemá vybudované žiadne samostatné cyklocesty/cyklochodníky, avšak s cieľom zvýšenia dopravnej mobility v napojenosti na okolité územie, najmä okresné mesto Spišská Nová Ves, má zámer ich budovať.

1.4.2. Verejná doprava v obci

Autobusová doprava je jedinou formou hromadnej dopravy v obci, keďže ňou neprechádza železničná trať (najbližšia železničná stanica je v Spišskej Novej Vsi – cca 5 km a zastávka pre osobné vlaky je v obci Markušovce – cca 3 km).

Obec je dopravne obsluhovaná autobusovými medzimestskými linkami súkromných dopravných spoločností (eurobus, a.s., SAD Prešov a Levoča).

V obci sú zriadené 2 obojstranné autobusové zastávky (jedna na št. ceste II/536 v strede obce, druhá na št. ceste III/53618 smerom do Markušoviec), ktoré majú samostatné zastávkové pruhy pre linkové autobusy a asfaltom spevnené plochy na vybočenie autobusov mimo jazdné pruhy. **Obec má v pláne dať vybudovať na jednotlivých zastávkach prístrešky**, pre zvýšenie komfortu cestujúcich v prípade nepriaznivého počasia.

1.4.3. Zásobovanie energiami a verejné osvetlenie

Následné charakteristiky a popis stavu v danej oblasti vyplýva z Územného plánu obec Odorín, 2012 a z informácií od zástupcov obce:

Elektrická energia

Elektrické diaľkové vedenie prechádza juhovýchodným a južným okrajom územia obce. Ide predovšetkým o 440kV vedenie elektrickej energie, ktoré je súčasťou diaľkového systému medzinárodného významu a siete 220 kV a 110 kV, ktoré v súčasnosti majú nadregionálny význam.

Obec Odorín je plne elektrifikovaná, elektrický prúd je zavedený takmer do všetkých domácností a objektov občianskej vybavenosti. Stav napäťových pomerov v obci je vyhovujúci a v súčasnosti sú postačujúce aj inštalované výkony. Dodávka elektrickej energie pre jednotlivých odberateľov je v Odoríne realizovaná verejným nízkonapäťovým (NN) vzdušným rozvodom na betónových a drevených stožiaroch pozdĺž verejných komunikácií. Vedenia sú zokruhované s výbežkami pre vzdialenejšie miesta v obci a okolí. V Odoríne bola zrealizovaná rekonštrukcia nízkonapäťovej siete. Z dôvodu šetrenia elektrickou energiou obec má v pláne rekonštruovať verejné osvetlenie na území celej obce.

Zásobovanie zemným plynom

Plynovod je v obci kompletne vybudovaný, všetky obývané súkromné objekty i verejné objekty sú napojené na dodávku zemného plynu. Spotreba plynu v obci Odorín bola v r. 2013 - 1 400 000 m³, s výhľadom na rok 2020 - 1 500 000 m³. Ročná spotreba plynu v rodinných domoch je nižšia oproti optimálnej spotrebe 3 600 m³ / rok. Kapacita a dimenzie rozvodových plynových potrubí sú dostatočné pre predpokladané nárasty počtu odberateľov.

Tepelné hospodárstvo

V obci sú dodávky tepla pre vykurovanie a prípravu teplej úžitkovej vody (TÚV) domácností a občianskej vybavenosti riešené prostredníctvom lokálnych tepelných zariadení, v malej miere centralizovaným zdrojom tepla – bytové domy z kotolne na báze plynného paliva. Čo sa týka energetickej spotreby rodinných domov je merná hodnota nižšia ako optimálna (98 GJ oproti optimu 120 GJ). Vývoj spotreby smeruje k zvyšovaniu pomeru tuhých palív na úkor ostatných, resp. k prechodu na vykurovanie z viacerých zdrojov.

Verejné osvetlenie

Verejné osvetlenie v obci je realizované výbojkovými svietidlami výložníkového typu, umiestnených na podperách siete NN a s napájacím vedením AIFe 6 – 16. Ovládanie je centrálné časovým spínačom.

Aktuálne v obci prebieha výmena svietidiel verejného osvetlenia za modernejšie a úspornejšie. Doposiaľ bola vymenená cca tretina svietidiel, v pláne je komplexná rekonštrukcia verejného osvetlenia na území celej obce.

1.4.4. Telekomunikácie

Obec Odorín je začlenená do Regionálneho terestrického centra Východ, primárnej telekomunikačnej oblasti 053 Spišská Nová Ves. Prepojenie s primárnou ústredňou v SNV je realizované optickým káblom. Telefónne rozvody v obci sú realizované závesnými káblami na drevených podperách popri miestnych komunikáciách. Sieť pokrýva celý intravilán obce. Prípojky k účastníkom sú prevedené jednotlivito závesnými káblami, alebo pomocou združovacieho zariadenia. Uvažuje sa o uložení celej siete do zeme. Kvalitné signály všetkých mobilných operátorov zabezpečujú žiariče signálu, ktoré sú umiestnené v okolí obce.

Čo sa týka internetového pripojenia, **územie obce je v dosahu pokrytia prístupu k širokopásmovému internetu**. Využívanie Internetu verejnými a súkromnými organizáciami v obci je skoro 100%. Podiel domácností napojených na internet je podľa informácie z obce cca 80 – 90%. V obci sa využíva Hotspot¹² s možnosťou pripojenia sa na WiFi.

V obci funguje miestny rozhlas, ktorého ústredňa je v budove obecného úradu. Rozvody a reproduktory sú vedené na stĺpoch. V r. 2012 prebehla rekonštrukcia obecného rozhlasu avšak s neuspokojivým výsledkom (aktuálne počuteľnosť obecného rozhlasu nie ideálna).

Signály verejnoprávnej a komerčných televíznych staníc sú sprístupnené (okrem satelitného vysielania) aj terestriálne, miestnym vykryvačom a individuálnymi anténami.

1.4.5. SWOT analýza – Doprava a technická obsluha obce

Silné stránky	Slabé stránky
<p>Dopravná infraštruktúra, verejná doprava:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tradícia a rozvoj poľnohospodárstva (až takmer 90% katastra obce tvorí PPF a to najmä orné pôdy) - dobrá dostupnosť obce automobilovou a verejnou autobusovou dopravou - začatie výstavby chodníkov - dostatok autobusových spojov <p>Technická obsluha/infraštruktúra:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obec je plne elektrifikovaná - obec je plne plynofikovaná - vybudované verejné osvetlenie v obci - prístup k širokopásmovému internetu - 80 – 90% domácností je napojených na internet - hotspot s možnosťou pripojenia k WiFi v obci - dostatočné pokrytie televíznymi signálmi 	<p>Dopravná infraštruktúra, verejná doprava:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dopravná infraštruktúra v zlom stavebno – technickom stave (miestne komunikácie a cesty II. a III. triedy) - nedostatočné podmienky pre zvýšenie mobility cyklodopravou, chýbajú cyklochodníky, ktoré by spájali mesto SNV s Odorínom, resp. aj ďalšie obce - chýbajú chodníky v niektorých častiach obce - nedostatok parkovacích miest/parkovísk - v centre obce pri potravinách je plocha, kde provizórne parkujú kamióny – nevhodné umiestnenie a technický stav - nevhodné umiestnenie jednej z dvoch autobusových zastávok (v križovatke na št. ceste II/536) - chýbajú prístrešky na autobusových

¹²miesto pokryté signálom bezdrôtovej siete, prostredníctvom ktorej je možné pripojiť sa na Internet – WiFi alebo WiMas

	<p>zastávkach</p> <ul style="list-style-type: none"> - vysoká hlučnosť a prašnosť z dopravy plynúcej stredom obce s negatívnymi vplyvmi na bývanie a ŽP <p>Technická obsluha/infraštruktúra:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vysoká spotreba energie verejným osvetlením a potreba komplexnej rekonštrukcie na území celej obce - počuteľnosť miestneho rozhlasu aj po jeho rekonštrukcii je nedostatočná
Príležitosti	Ohrozenia
<p>Dopravná infraštruktúra, doprava:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dobudovanie chodníkov v obci - vybudovanie cyklochodníkov - vlastný obecný autobus pre dopravu detí do vyšších ročníkov základných škôl v meste Sp.N.Ves (v Odoríne nie je plne organizovaná ZŠ) - vybudovanie dopravného južného obchvatu obce v dlhodobejšom horizonte - šetrenie energiami - využitie fondov EÚ v období 2014 – 2020 <p>Technická obsluha/infraštruktúra:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dokončenie rekonštrukcie verejného osvetlenia - odstránenie nevyhovujúceho stavu obecného rozhlasu 	<p>Dopravná infraštruktúra, doprava:</p> <ul style="list-style-type: none"> - výrazný nárast intenzity dopravy najmä z dôvodu napojenia št. cesty II/536 na cestu európskeho významu I/18 (E50) a diaľnicu D1 cez Domaňovce - časté dopravné priestupky <p>Technická obsluha/infraštruktúra:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nárast vykurovania domácností tuhými palivami na úkor ostatných typov vykurovania, s negatívnym vplyvom na ŽP

1.5. Občianska vybavenosť a služby

Obec Odorín je pomerne uspokojivo vybavená občianskou vybavenosťou. Tá je v podstatnej miere sústredená v centrálnej časti obce. Okrem obecného úradu je v tejto lokalite požiarna zbrojnica a primeraná obchodná sieť. Dominantné postavenie v širšom centre obce má rímsko-katolícky kostol s farským úradom. V južnej časti centra je situovaná základná a materská škola. Spomedzi kultúrno-osvetových zariadení v Odoríne sídli obecná a školská knižnica.

Ďalej sa v obci nachádza pobočka Slovenskej pošty (poskytuje aj bankové služby Poštovej banky) a pohostinstvo. V obci je prevádzkovaná predajňa potravín a predajňa zmiešaného tovaru. Obe sú maloplošné a ich sortiment obsahuje väčšinou základné potraviny, resp. bežné potreby pre domácnosť. Obyvatelia využívajú prevažne dostupné nákupné siete veľkopredajní situovaných v okresnom meste Spišská Nová Ves (supermarkety, hypermarkety...). Územný plán obce navrhuje posilniť centrum obce v okolí obecného úradu, kde by popri reštrukturalizácii objektu súčasného pohostinstva mali pribúdať aj ďalšie polyfunkčné objekty, prevažne obchodné prevádzky, drobné služby a iné podnikateľské aktivity.

Ďalej ÚPN navrhuje vybudovať centrum / centrá občianskej vybavenosti aj v jednotlivých rozvojových lokalitách bývania – o. i. lokalita Panské pole v severnej časti obce. V juhovýchodnej časti obce sa nachádza cintorín s domom nádeje, ktorý bol vybudovaný v roku 2008. Revitalizácia čaká priestor bývalého majera a hasičskej zbrojnice v severnej časti obce.

1.5.1. Bývanie

Štruktúra bytového fondu v obci pozostáva predovšetkým z bytov v rodinných domoch so základnou občianskou infraštruktúrou. V obci sa podľa Sčítania osôb, domov a bytov 2011 (novší údaj nie je k dispozícii) nachádza 268 bytov, z toho 248 obývaných. Z nich 38 sú vlastné byty v bytových domoch a 201 bytov vo vlastných rodinných domoch.

Najviac bytov v obci bolo vybudovaných v období rokov 1946 – 1990 (58%), z toho najintenzívnejšia výstavba bytov v obci prebiehala v rokoch 1971 – 1980 (19% všetkých bytov v obci). Rodinné domy, postavené najmä po r. 1960, sú v pomerne dobrom technickom stave. Len malá časť bytového fondu je v nevyhovujúcom stave a nespôsobilá na bývanie.

Tabuľka 29 Byty podľa obdobia výstavby

Obdobie výstavby	do r. 1945	1946 - 1990	1991 – 2000	2001 a neskôr	nezistené
Počet bytov	44	152	23	19	22

Zdroj: SODB 2011

Spomedzi obývaných bytov až 59% má 4 alebo 5 a viac obytných miestností. Podľa veľkosti obytnej plochy prevažuje rozloha bytov 40 – 80 m² (54 %), 18% bytov má rozlohu 81 – 100 m² a viac ako 100 m² má 20% obývaných bytov.

Podľa typu kúrenia má najviac bytov (61%) ústredné lokálne kúrenie. Prevažuje vykurovanie plynom (83% bytov).

Neobývaných je v Odoríne 17 bytov (6,3% všetkých bytov; v porovnaní s priemerom okresu SNV - 9% - menšia hodnota).¹³

Štruktúra osídlenia má vidiecky charakter, obydlia sú umiestnené prevažne vo svahu, respektíve okolo vodného toku Odorica. Zástavba má rozmanitý charakter – samostatne stojace rodinné domy, rodinné domy v radovej zástavbe, ako aj 2 obecné nájomné bytové domy. Väčšina domov je murovaných, zastúpené sú aj drevenice, mnohé ešte vo vyhovujúcom stave.

Najstaršiu časť obce tvorí zástavba rodinných domov v okolí kostola sv. Mikuláša. Ďalší rozvoj obce sa orientoval najmä pozdĺž štátnej cesty II/536 (Spišská Nová Ves – Košice) a ďalej severným smerom – Nová ulica.

Tabuľka 30 Byty podľa obývanosti a formy vlastníctva

Byty spolu	Obývané						Neobývané	S nezistenou obývanosťou
	Spolu	podľa formy vlastníctva						
		Vlastné byty v byt. domoch	Byty vo vlast. rodin. domoch	Obecné byty	Družstevné byty	Iné		
267	248	38	201	0	0	4	17	2

Zdroj: SODB, 2011

Byty							
Spolu	obývané						
	Spolu	počet obytných miestností					
		z toho					
		1	2	3	4	5+	
267	248	3	20	77	52	94	

Zdroj: SODB, 2011

Byty			
Spolu	obývané		
	Spolu	podľa veľkosti obytnej plochy v m ²	
		z toho	

¹³ Všetky údaje sú zo štatistík SODB 2011, dostupné na : <https://www.scribd.com/doc/134341527/Zakladne-udaje-zo-Scitania-obyvateľov-domov-a-bytov-2011-byty-v-SR-krajoch-okresoch-a-obciach>

		do 40	40 - 80	81 -100	100 +
267	248	19	133	44	50

Zdroj: SODB, 2011

Rozvojový potenciál obce v oblasti bývania potvrdzuje blízkosť okresného mesta Spišská Nová Ves (iba 5 km od obce). Nová bytová zástavba je navrhovaná v rámci súčasne zastavaného územia obce v prelukách a rekonštrukciami a modernizáciou existujúceho stavebného fondu obce, dostavbou nového centra obce. Mimo súčasne zastavaného územia, pri rešpektovaní všetkých platných ochranných pásiem, je podľa územného plánu návrh nových obytných území, prevažne individuálnej bytovej zástavby v lokalitách:

- **Za humnami** v juhozápadnej časti obce – rozšírenie
- **Za majerom** v severozápadnej časti obce – rozšírenie
- **Panské pole** v severnej časti obce – prehodnotenie s rozšírením
- **Za horou** v juhovýchodnej časti obce,
- **Pri ihrisku.**

V blízkosti existujúcich dvoch bytoviek má na vlastnom pozemku obec zámer vybudovať ešte jeden bytový dom (6 bytov).

1.5.2. Školstvo a školská infraštruktúra

Obec Odorín má vzhľadom na svoj počet obyvateľov a charakter prímestského sídla primeranú sieť školských zariadení. Tá je zastúpená materskou školou, základnou školou (len ročníky 1. až 4.) a tiež Súkromnou základnou umeleckou školou.

Základnú školu v Odoríne s tromi triedami v šk. roku 2016 – 2017 navštevovalo spolu 36 žiakov. Väčšina z nich následne pokračuje do vyšších ročníkov na základných školách v meste Spišská Nová Ves. Základná škola v Odoríne prevádzkuje od šk. roku 1990 – 1991 aj Školský klub detí, kde sa môžu žiaci po skončení vyučovania venovať voľnočasovým aktivitám. O stravu žiakov sa stará školská jedáleň, ktorá zároveň slúži aj pre materskú školu a občanov obce.

Materská škola v Odoríne sídli v nedávno zrekonštruovanej budove v centre obce spolu so ZŠ, v blízkosti kostola a obecného parku. Disponuje dvoma triedami s kapacitou 30 miest. V šk. roku 2016/2017 ju navštevovalo spolu 30 detí vo veku od 3 do 6 rokov. Podľa údajov dostupných na webovej stránke materskej školy má táto aktuálne 8 zamestnancov, pričom výchovno-vzdelávaciu činnosť zabezpečujú 3 kvalifikované učiteľky predprimárneho vzdelávania. Okrem tried v interiéri budovy má materská škola k dispozícii aj exteriérové detské ihrisko, kde chýbajú herné prvky.

Zaujímavým faktom je, že napriek medziročnému úbytku obyvateľstva v obci rastie (resp. je vyrovnaný) počet detí v ZŠ a MŠ (dochádzajú sem aj deti z okolitých obcí).

Tabuľka 31 Štatistika návštevnosti Materskej školy v Odoríne v uplynulých šk. rokoch

Šk. rok	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
Počet detí	30	31	30	30

Zdroj: OcÚ Odorín, 2017

Tabuľka 32 Štatistika návštevnosti Základnej školy v Odoríne v uplynulých šk. rokoch

Šk. rok	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
Počet žiakov	32	31	27	36

Zdroj: OcÚ Odorín, 2017

Ďalším školským zariadením v obci je **Súkromná základná umelecká škola (SZUŠ)**, ktorú aktuálne navštevuje 65 žiakov. Od šk. roku 2013/2014 sídli v priestoroch Starej fary, ktorá prešla čiastočnou rekonštrukciou. Na SZUŠ sa vyučuje hra na klavíri, hudobná náuka a spev, funguje tu aj literárno-dramatický a výtvarný odbor.

1.5.3. Sociálne služby a zdravotná starostlivosť

Sociálne služby

V obci sa nenachádza žiadne zariadenie poskytujúce sociálne a zdravotné služby. Tieto sú obyvateľom obce poskytované v blízkom okresnom meste Spišská Nová Ves. Opatrovateľské služby v obci v obmedzenom rozsahu poskytuje súkromná firma a Slovenský Červený kríž.

Jedinou službou pre seniorov poskytovanou samosprávou obce je možnosť stravovania resp. objednanie si stravy v školskej jedálni ZŠ.

Vzhľadom na demografické údaje dokazujúce postupné starnutie obyvateľstva v obci vyvstáva potreba vybudovania zariadenia sociálnych služieb, systému sociálneho poradenstva, ako aj služieb pre zdravotne postihnutých a sociálne odkázaných občanov. Územný plán obce Odorín uvažuje so zriadením domova sociálnych služieb pre sociálne odkázaných občanov/dôchodcov v lokalite medzi objektom obecného úradu a školy, na miestach neobývaného starého domu so záhradou. Pokiaľ by výstavba Domova sociálnych služieb nebola realizovaná, je potrebné v obci zriadiť aspoň denný stacionár.

Obec Odorín nemá spracovaný Komunitný plán (Zák. o sociálnych službách č 448/2008 Z. z. v platnom znení). Sociálne služby sú ťažiskom sociálnej politiky obce a majú vychádzať z potrieb a možností obce a jej obyvateľov, ktoré sú špecifické a rôznorodé vo svojich formách i obsahu.

Zdravotná starostlivosť

V Odoríne v súčasnosti nie sú v prevádzke žiadne lekárske ambulancie ani lekáreň, a ani v blízkej budúcnosti sa neuvažuje o zriadení zdravotníckych zariadení. Občania obce využívajú zdravotnícke služby prevažne v okresnom meste Spišská Nová Ves a v susednej obci Markušovce.

1.5.4. SWOT analýza – Bývanie, školstvo, sociálne a zdravotné služby, ďalšia občianska vybavenosť

Silné stránky	Slabé stránky
<p>Bývanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vidiecky charakter sídla a rodinné bývanie - stavebno-technický stav objektov bývania je prevažne v dobrom stave - 3 bytovky - obec má pozemok pre výstavbu ešte jednej bytovky s počtom bytov 6-12 - v obci sú vyčlenené / navrhnuté lokality pre výstavbu nových rodinných domov - 83% bytov / domov je vykurovaných plynom <p>Školstvo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Základná škola (nie plne organizovaná, 1. - 4. ročník) - Materská škola - ZŠ a MŠ v spoločnej budove - Školský klub detí s organizovaním voľnočasových aktivít detí - Školská jedáleň pre ZŠ a MŠ - Školská knižnica - Nové detské ihrisko - Vyrovnaný počet detí v ZŠ a MŠ - SZUŠ <p>Sociálne a zdravotné služby:</p> <ul style="list-style-type: none"> - možnosť stravovania seniorov cez jedáleň pri škole - pre imobilných občanov možnosť rozvozu stravy - spolupráca so SČK pri poskytovaní opatrovateľskej služby <p>Ďalšia občianska vybavenosť:</p> <ul style="list-style-type: none"> - hasičská zbrojnica a jej aktívne činnosti - TJ a jej aktívne činnosti - multifunkčné ihrisko - pošta v obci - obecná knižnica v budove OÚ - predajňa potravín a pohostinstvo - 2 cintoríny a dom nádeje 	<p>Bývanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - neobývaných je cca 6% bytov (ÚP) a len malá časť bytového fondu nie je spôsobilá na bývanie <p>Školstvo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - neukončená rekonštrukcia objektu Starej fary pre účely SZUŠ - chýba detské ihrisko pre deti MŠ a ZŠ - nevysporiadané pozemky pod ZŠ a MŠ <p>Sociálne a zdravotné služby:</p> <ul style="list-style-type: none"> - v obci (pri starnutí obyvateľstva) nie je žiadne zariadenie sociálnych služieb (ani pobytové, ani komunitné, ani ambulantné) - obec nemá vypracovaný komunitný plán (povinnosť zo zákona o sociálnych službách) <p>Ďalšia občianska vybavenosť:</p> <ul style="list-style-type: none"> - potreba rekonštrukcie obecného úradu - potreba rekonštrukcie hasičskej zbrojnice - potreba rekonštrukcie TJ - budova - rozšírenie priestorov ZŠ a MŠ - potreba rekonštrukcie sýpky (kúria) - potreba reštrukturalizácie pohostinstva - pomerne slabé zastúpenie prevádzok obchodov a služieb v obci

Príležitosti	Ohrozenia
<p>Bývanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - výstavba obecnej bytovky (nájomné bývanie) - ÚP navrhuje 5 lokalít pre rozvoj IBV - príprava lokalít pre bývanie developermi - blízkosť mesta (Odorín je prímestské sídlo s potenciálom pre rozvoj bývania) - modernizácia existujúceho bytového fondu <p>Školstvo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyrovnaný počet detí v MŠ a ZŠ - vysoký záujem o vzdelávanie v SZUŠ <p>Sociálne služby:</p> <ul style="list-style-type: none"> - výstavba Domu sociálnych služieb, resp. denného stacionára - sociálne služby pre zdravotne postihnutých <p>Ďalšia občianska vybavenosť:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vybudovanie II. etapy splaškovej a dažďovej kanalizácie a vodovodu - rekonštrukcia centra obce - rekonštrukcia obecných ciest, chodníkov - doplnenie prevádzok a drobných služieb - vybudovanie centra v časti pripravovanej IBV v lokalite Panské pole (v dlhodobjšom časovom horizonte) 	<p>Bývanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - migrácia a sťahovanie obyvateľstva do miest tradícia - nezáujem developerov a výstavbu IBV <p>Školstvo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - migrácia a sťahovanie obyvateľov z obce a znižovanie počtu detí (ohrozenie udržania ZŠ 1.- 4. ročník) <p>Sociálne služby:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nekonanie v oblasti rozvoja sociálnych služieb (nárast starších obyvateľov) <p>Ďalšia občianska vybavenosť:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nerekonštruované centrum obce - nerekonštruované cesty, chodníky - nevysporiadané pozemky pod cestami a chodníkmi - nevybudovanie II. etapy splaškovej a dažďovej kanalizácie a vodovodu - dochádzka za službami a obchodmi do okresného mesta

1.6. Kultúra – kultúrna infraštruktúra a podujatia

1.6.1. Kultúra – kultúrna infraštruktúra a podujatia

a) Kultúrna infraštruktúra v obci

Obecná knižnica v Odoríne, pod pôvodným názvom Miestna ľudová knižnica, funguje od r. 1956 (staršia knižnica v priestoroch školy existovala údajne už od r. 1935). Od r. 1994 nesie názov Obecná knižnica a pôsobí v priestoroch Obecného úradu v Odoríne. V roku 2013 mala Obecná knižnica vo svojom knižničnom fonde 3 888 knižných titulov. Klientmi sú najmä občania strednej a staršej generácie. V priestoroch ZŠ Odorín funguje tiež školská knižnica, ktorá ku 30. 6. 2017 disponovala 1 383 knižnými titulmi. Je zameraná na požičiavanie kníh pre deti a učiteľov, ako aj pre deti do ŠKD a na recitačné súťaže.

Obec doposiaľ nemá vybudovaný vlastný Kultúrny dom. Kultúrne podujatia aktuálne realizuje najmä v spolupráci s PD Rozkvet Odorín v ich priestoroch.

b) Kultúrne pamiatky obce

Pamiatkové objekty v obci uvádza nasledujúca tabuľka:

Tabuľka 33 Pamiatkovo chránené objekty v obci Odorín

Pamiatkovo chránený objekt	č. ÚZPF	Parcela č.
Sýpka/zemianska kúria	3919 / 0	1 / 165
Kostol sv. Mikuláša	691 / 0	62 / 1
Katolícka fara	690 / 0	35 / 46
Ľudový dom, PC 75, 76, 77	3921 / 0	75/ 16, 20, 22

Zdroj: OcÚ, 2017

Zemianska kúria: objekt pôvodne slúžiaci ako zemianska kúria so sýpkou na poschodí, bol postavený v 18. storočí na starších základoch, pravdepodobne zo 16. storočia. Má kompletne zachovanú dispozíciu z prestavby v 18. storočí, narušenú len tenkými sekundárnymi priečkami postavenými po r. 1945. Sčasti je podpivničený. Nad priestorom sýpky sú mohutné trámové stropy, strecha je manzardová.

V spolupráci s Fakultou architektúry STU v Bratislave boli vypracované štúdie na záchranu a revitalizáciu objektu. Obec má zároveň spracovaný projekt na rekonštrukciu objektu na kultúrno-spoločenské centrum, avšak z dôvodu vysokej finančnej náročnosti je realizácia tohto projektu v dohľadnej budúcnosti málo reálna.

Kostol sv. Mikuláša: neskororománsky – ranogotický kostol bol postavený v 13. storočí, okolo roku 1270. Pôvodne bol jednolodňový, v osemdesiatych rokoch 14. stor. zaklenutím lode na stredný stĺp dostal dvojloďovú podobu. V 18. stor. bol barokovo upravený. V r. 1807 bola pristavená severná kaplnka P.

Márie Snežnej. V r. 1921 bol kostol zrenovovaný. Oltáre a väčšina interiérových prvkov pochádza z 18. a 19. storočia. Vzácnou je neskorogotická socha Madony z rokov 1460 – 1480 umiestnená v oltári P. Márie v bočnej kaplnke kostola, ako aj novogotický hlavný oltár sv. Mikuláša.

Kostol stojí v oválnom ohradovom múre na južnom okraji obce. V ohradovom múre sú umiestnené epitafy miestnych farárov. Vo veži kostola sa nachádza zvonica s dvomi zvonmi: veľký z r. 1757 a malý z r. 1921 (nahradil starší zvon z r. 1785, ktorý bol preliaty v čase prvej svetovej vojny).

Katolícka fara bola v Odoríne postavená v roku 1768 ako prízemná, baroková, čiastočne murovaná, čiastočne drevená budova obdĺžnikového pôdorysu. V r. 1826 bola klasicisticky upravená. V priebehu 20. storočia podstúpila rekonštrukciu dvakrát. Ostatná rekonštrukcia starej fary sa odohrala v r. 2012 a rozsiahla rekonštrukcia fary bola v rokoch 2013-2014. V súčasnosti priestory starej fary využíva gospelová skupina Odamos, spoločenstvo kresťanskej mládeže eRko, ako aj SZUŠ Odorín a Jednota dôchodcov na Slovensku.

Ďalšie pamätné miesta:

- **Pamätná tabuľa na rodnom dome pplk. Michala Kubinu:** Pplk. Michal Kubina bol príslušník R.A.F., ktorý tragicky zahynul v boji proti fašizmu počas druhej svetovej vojny ako rotný v 311 bombardovacej peruti Anglického kráľovského letectva. Pamätná tabuľa mu bola na rodnom dome odhalená v r. 1994 pri príležitosti 50. výročia jeho tragickej smrti.
- **Pamätník padlým hrdinom v druhej svetovej vojne,** ktorý bol odhalený v r. 1995.

Záujmové organizácie a združenia v obci:

- **Gospelová skupina ODAMOS** funguje v obci od roku 2002, pod vedením Mgr. Silvie Kubovčíkovej. Skupina účinkuje na svätých omšiach, sobášoch, či iných slávnostiach. Na gospelovom festivale Gospel talent fest 2006 získala hlavnú cenu „Creative Studio Slovakia“ za vlastnú pieseň s autorským textom a hudbou.
- V priestoroch katolíckej fary sa pravidelne aktivizuje **Klub kresťanskej mládeže ERKO**
- **Základná organizácia Jednoty dôchodcov na Slovensku** v Odoríne vznikla v r. 2013. V súčasnosti má 30 členov a stretáva sa v starej farskej budove. Seniori si takto spríjemňujú voľné chvíle, spoločne sa zúčastňujú rôznych zábavných, športových, relaxačných a kultúrno-spoločenských podujatí.
- **Základná organizácia chovateľov poštových holubov** v Odoríne bola založená v r. 1967. V súčasnosti združuje chovateľov z obcí Markušovce, Matejovce nad Hornádom, Danišovce, Rudňany, Domaňovce, Spišský Hrušov, Vítkovce, Olcnavá, Spišské Vlachy, Teplička nad Hornádom, Harichovce, Odorín a spadá pod združenie Spišská Nová Ves. Združenie má viacero cenných umiestnení na súťažiach na regionálnej i celoštátnej úrovni.

c) Kultúrne a spoločenské podujatia v obci

- od r. 2000 sa datuje tradícia obecných fašiangových plesov v Odoríne, ktoré každoročne organizuje Obec v spolupráci so Základnou a Materskou školou. Výt'azok z plesu je venovaný MŠ a ZŠ;
- vo fašiangovom čase MŠ a ZŠ v spolupráci s obcou pripravuje pre deti a dospelých karneval v maskách;
- fašiangy - dedinská zabíjačka;
- v predvečer sviatku Turíc sa dodržiava tradícia stavania májov;
- 04.05. každý rok stretnutie troch obcí - Odorín, Danišovce, Jamník - oslava sv. Floriána;
- Jánske ohne;
- tradičné podujatie AVITUR spájalo deväť obcí – Danišovce, Odorín, Jamník, Matejovce nad Hornádom, Markušovce, Rudňany, Poráč, Teplička nad Hornádom a Harichovce, ktoré každoročne prezentovali svoje ľudové zvyky a tradície (kultúrno-športovo-turistický charakter); v súčasnosti sa už Odorín do tohto podujatia nezapája, namiesto toho sa organizuje obecné podujatie „Beľuša“ (názov podujatia podľa tradičného pomenovania obyvateľov Odorína – „Beľušare“);
- každoročne 5. augusta sa koná religiózne podujatie – odpustová slávnosť na sviatok Panny Márie Snežnej;
- september - Beľušár - akcia obce za účasti všetkých zložiek v obci Odorín;
- ďalšie tradičné podujatia v obci: Karneval na ľade, Deň matiek, Deň detí, Deň učiteľov, oceňovanie učiteľov, Mesiac úcty k starším.

d) Komunikácia s občanmi

Obec pre svojich občanov vydáva raz ročne tlačený „**Informátor**“ (do každej domácnosti), v ktorom sú publikované informácie o udalostiach konaných v obci v priebehu roka.

Ďalšími komunikačnými nástrojmi medzi obcou a jej občanmi je **obecná schránka pre podnety obyvateľov** a tiež pravidelné **verejné obecné zastupiteľstvá**.

1.6.2. Šport a športová infraštruktúra

Športová infraštruktúra

Od r. 2010 sa v obci nachádza multifunkčné ihrisko pre deti, mládež i dospelých, kde si je možné zahrat futbal, tenis, basketbal, bedminton, hádzanú, a p. V areáli školy je k dispozícii volejbalové ihrisko. V areáli PD Rozkvet Odorín sa nachádza stolnotenisová miestnosť. Počas zimy je možnosť zahrat si hokej a korčuľovať sa na verejnom klzisku na ihrisku TJ v Odoríne. Ďalej sa v obci nachádza telocvičňa a fitness centrum.

Na futbalovom ihrisku TJ Družstevník Odorín (viac o športovom klube vid'. nižšie) sa pripravuje rekonštrukcia a rozšírenie objektu tribúny (zateplenie, nové šatne, sprchy, solárne panely na strechu...).

Športové kluby

V súčasnosti sú v Odoríne činné 3 futbalové družstvá, 3 družstvá venujúce sa hasičskému športu, a tiež Stolnotenisový oddiel.

Futbalový klub TJ Družstevník Odorín má svoje korene už v r. 1949, kedy v Odoríne vznikol telovýchovný spolok SOKOL. Terajšie futbalové ihrisko s príslušnými budovami bolo postavené v rokoch 1974 – 1976. Dnes má TJ jedno žiacke družstvo, jedno dorastenecké družstvo a jedno seniorské „A“ mužstvo.¹⁴

V obci pôsobí **Stolnotenisový oddiel v Odoríne** s počtom aktívnych členov 11. Oddiel súťaží v Oblastnej 7. lige SPIŠ. Odorínski stolnotenisti trénujú vo vyhradenej miestnosti v areáli PD Rozkvet Odorín.¹⁵

Dobrovoľný hasičský spolok sa v Odoríne začal organizovať v r. 1878. Už rok nato mal 20 členov a dostatok technického vybavenia. V r. 1910 sa stáva členom Uhorského krajinského hasičského zväzu v rámci Hasičského zväzu Spišskej župy. Okrem zásahov proti požiarom sa miestni dobrovoľní hasiči zapájali aj do politického a kultúrneho života v obci, prispievali k práci s mládežou a zúčastňovali sa rôznych hasičských súťaží. V r. 1967 sa podarilo založiť aj ženské družstvo dobrovoľného hasičského spolku, ktoré sa taktiež zúčastňovalo na súťažiach s peknými výsledkami. V súčasnej dobe má základňa dobrovoľného hasičského spolku v Odoríne 54 členov.

Aktuálne športové podujatia v Odoríne organizované na pravidelnej báze:

- na futbalovom ihrisku sa usporadúvajú futbalové stretnutia dospelých, dorastencov a žiakov podľa rozpisu futbalovej ligy, ako aj hasičské súťaže dospelých, dorastencov a žiakov podľa rozpisu OV DHZ,
- od r. 2002 sa každoročne koná turnaj v ľadovom hokeji medzi ulicami obce,
- na Nový rok sa každoročne koná novoročný stolnotenisový turnaj obce.

V minulosti sa konali aj športové podujatia ako Tenisový turnaj ODORÍN CUP, futbalový turnaj Memoriál Jozefa Fabiana, či Turnaj v minifutbale medzi ulicami obce, ktorých tradícia však v súčasnosti už nepokračuje.

¹⁴ Zdroj: webová stránka obce: <http://www.obecodorin.sk/clanky/organizacie-a-institucie/tj-druzstevnik-odorin/>

¹⁵ Informácia od starostky obce

1.6.3. SWOT analýza – Kultúra, šport a infraštruktúra

Silné stránky	Slabé stránky
<p>Kultúra:</p> <ul style="list-style-type: none"> - existencia pamiatok v obci (kostol, kúria, Ľudový dom, katolícka fara) - obecná a školská knižnica s výpožičkou kníh - viacero tradičných kultúrnych podujatí počas roka, kresťanské zvyky a podujatia - nové obecné kultúrne podujatie „Beľušar“, s potenciálom vytvorenia dlhodobejšej tradície - viacero aktívnych kultúrnych organizácií/telies (Odamos, Erko, jednota dôchodcov, chovatelia holubov s regionálnymi a celoštátnymi umiestneniami v súťažiach) - vydávanie ročenky Informátor do každej domácnosti - vypracovaná štúdia na rekonštrukciu kúrie <p>Šport:</p> <ul style="list-style-type: none"> - multifunkčné ihrisko pre deti i dospelých + telocvičňa + fitness centrum - volejbalové ihrisko v areáli školy - 3 aktívne futbalové družstvá a futbalové zápasy - 3 aktívne hasičské družstvá a športy vrátane ženských tímov - tradícia Dobrovoľného hasičského zboru (od r. 1878) - tradícia TJ Družstevník - verejné klzisko a turnaj ľadového hokeja medzi ulicami - stolnotenisové turnaje, tréningy sa uskutočňujú v priestoroch objektu PD Rozkvet 	<p>Kultúra:</p> <ul style="list-style-type: none"> - chýba kultúrny dom v obci - pamiatky v obci nie sú aktívne ponúkané pre návštevníka - v obci aktívne nepôsobia žiadni Ľudoví remeselníci - úbytok kultúrnych podujatí v obci - na cintoríne sa nachádzajú dva významné hroby, avšak sú zdevastované <p>Šport:</p> <ul style="list-style-type: none"> - potreba rekonštrukcie objektu tribúny na futbalovom ihrisku - úbytok športových podujatí a krúžkov v obci
Príležitosti	Ohrozenia
<p>Kultúra:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vybudovanie Kultúrneho domu - udržanie existujúcich tradičných kultúrnych podujatí a uvedenie nových - možnosť využiť grantové zdroje z európskych fondov pre rozvoj kultúrnej infraštruktúry a podujatí <p>Šport:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rekonštrukcia a rozšírenie budovy tribúny na futbalovom ihrisku - výstavba krytej ľadovej plochy pre hokejový klub - udržanie existujúcich tradičných športových podujatí a uvedenie nových - možnosť využiť grantové zdroje z európskych fondov pre rozvoj športovej infraštruktúry a podujatí 	<p>Kultúra:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pozorovaný nižší záujem o využívanie služieb obecnej knižnice mladšou generáciou obyvateľov <p>Šport:</p> <ul style="list-style-type: none"> - veľa rôznych možností pre športovanie v blízkom okresnom meste Spišská Nová Ves

1.7. Životné prostredie a infraštruktúra

Obec Odorín sa podľa geomorfologického členenia SR nachádza v Alpsko-Himalájskej sústave, podsústave Karpaty, provincii Západné Karpaty, podprovincii Vnútorne Západné Karpaty, oblasti Fatransko-tatranskej, v celku **Hornádska kotlina**.

Z hľadiska klimatických pomerov územie obce Odorín patrí do mierne chladnej kotlinovej krajiny (Hornádska kotlina).¹⁶

Priemerné teploty tu sú od -2,5°C až do -5°C v zime a od 17°C až do 18,5°C v lete. Na úpätie blízkych pohorí zasahuje mierne chladná horská klíma. Hornádska kotlina leží v tzv. zrážkovom tieni za vysokohorským masívom Vysokých a Belianskych Tatier, ktorý bráni príchodu častejšieho západného a severozápadného prúdenia. Priemerný úhrn zrážok za rok je 630 mm. Početnejšie zrážky prináša väčšinou zriedkavejšie vlhké juhovýchodné prúdenie. V priebehu zimy dosahujú snehové zrážky v priemere celkovo 300 – 400 mm. Trvanie vykurovacieho obdobia v obci je 235 dní/rok (s najnižšou teplotou pre výpočet tepelných strát -18°C a priemerné trvanie slnečného svitu je 2 200 hodín. Počet letných dní s teplotou nad 25°C je 40 a počet mrazivých dní pod 0 °C je rovnako 40.

Životné prostredie, v ktorom je obec zasadená, je hodnotené viacerými prameňmi ako priemerné, avšak s nedostatočným zastúpením ekostabilizačných prvkov. (Zdroj:)

1.7.1. Zložky životného prostredia

Voda a vodné hospodárstvo¹⁷

Kataster obce Odorín patrí do povodia rieky Hornád. Vodohospodársky sú významné dva toky – rieka Hornád a potok Odorica. Oba toky sú v správe Povodia Bodrogu a Hornádu OZ Spišská Nová Ves. Prirodzenou osou územia je potok Odorica, ktorý do polovice 20. storočia vytváral aj v oblasti obce nenarušenú, hospodársky vhodne využívanú nivu.

Potok Odorica v katastri obce nie je regulovaný. Z ľavej strany priberá Odorica len dva krátke, málo významné prítoky, z ktorých jeden je na území katastra regulovaný, z druhého do územia zasahuje len pramenná oblasť.

Západným výbežkom katastra preteká **Levočský potok**, na značnej časti toku regulovaný, s prítokom Krčmárov jarok, ktorého dolná časť je tiež upravená. Do územia zasahuje aj rozvetvená horná časť bezmenného ľavostranného prítoku Hornádu, ktorý tvorí južnú hranicu katastra.

¹⁶ ÚPN obce Odorín, 2012

¹⁷ ÚPN obce Odorín, 2012

Je v záujme Obce Odorín zregulovať toky Odorica a Hornád vo svojom katastri v dĺžke cca 3 km, aby sa znížilo riziko povodní. Obec má vypracovaný Plán ochrany obyvateľov obce a Povodňový plán záchranných prác.

Územie katastra obce sa nachádza na okraji (z hľadiska životného prostredia) silne poškodenej oblasti Stredného Spiša, v oblasti podzemných vôd zasahuje do katastra areál nadlimitného znečistenia ortuťou, čo je tiež dôsledok existencie osobitne sledovanej oblasti Stredného Spiša.¹⁸

V katastri obce prevládajú málo znečistené podzemné a povrchové vody, na jeho západnom okraji sú podzemné aj povrchové vody výrazne znečistené. Podzemná voda v katastri podľa požiadaviek technológie na úpravu pitnej vody vyžaduje jednostupňovú a na východnom okraji až dvojstupňovú úpravu, len na južnom okraji katastra úprava nie je potrebná. Vody Hornádu majú na úrovni katastra III. triedu čistoty. V riečnych sedimentoch južnej polovice územia bol zistený obsah Hg > 0,6 mg/kg.¹⁹

Zdroje znečistenia vôd sú domácnosti v obci, prevádzka poľnohospodárskeho subjektu, lokálne skládky odpadu na brehoch tokov a v mokradiach, ako aj splachy z poľnohospodárskych pôd. Znečisťovanie vodných tokov odstráni výstavba obecnej kanalizácie.²⁰

Pôda a pôdne pomery

Pôdy v obci sú ilimerizované až hnedé.²¹ Z pôdných typov sa v oblasti katastra Odorína vyskytujú prevažne kambizeme pseudoglejové zo skupiny pôd hnedých, lokálne nad alúviom Odorice pararendziny kambizemné zo skupiny pôd melanických a v údolí potoka Odorica, Levočského potoka a Hornádu fluvizeme glejové zo skupiny nivných pôd. Z pôdných druhov sa vyskytujú pôdy ľahké (hlinitopiesočnaté) až stredné (piesočnatohlinité, hlinité).²²

Na území obce nebola zistená kontaminácia pôdy nad rámec bežného znečistenia z poľnohospodárskej prevádzky a výroby, cestnej premávky či ďalších činností. Väčšia časť územia leží v hladine A1 obsahu kovov v pôde (0 – 2,0 mg/kg), ktoré majú prevažne antropogénny pôvod, čo je vlastne fónový obsah, zhodný s prirodzeným výskytom týchto prvkov v prostredí. Južný okraj katastra zasahuje do hladiny B1, kde kovy antropogénneho pôvodu v pôde majú obsah 2,0 – 10,0 mg/kg a C1 s obsahom nad 10 mg/kg.²³

Ovzdušie

V obci Odorín sú prítomné prevažne iba malé zdroje znečistenia ovzdušia, v poľnohospodárskom areáli sú stredné zdroje znečistenia ovzdušia. Zmenou vykurovacej základne na zemný plyn bude odstránený hlavný zdroj znečisťovania ovzdušia.²⁴

¹⁸ ÚPN obce Odorín, 2012 (s. 19)

¹⁹ ÚPN obce Odorín, 2012 (s. 52, 53)

²⁰ ÚPN obce Odorín, 2012 (s. 53)

²¹ ÚPN obce Odorín, 2012 (s. 8)

²² ÚPN obce Odorín, 2012 (s. 9)

²³ ÚPN obce Odorín, 2012 (s. 53)

²⁴ ÚPN obce Odorín, 2012 (s. 53)

Znečistenie ovzdušia v katastri obce nepresahuje rámec bežného znečistenia z malých zdrojov v obci. Ešte do polovice 90-tych rokov minulého storočia prebiehala územím hranica medzi izolínami koncentrácie SO_2 20 a $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$, tento stav sa však výrazne zlepšil, najmä značným obmedzením zdroja v Rudňanoch a dočasným utlmením zdroja v Krompachoch.²⁵

Hluk

Nadmerným hlukom v obci je zasiahnutá časť pozdĺž cesty II/536. Povolené hladiny hluku 60 dB, resp. 50 dB sú prekračované o 12 až 22 dB. Problém zhoršuje svahovitý profil cesty. V návrhu ÚP je vymiestnenie tejto komunikácie z intravilánu obce.²⁶

1.7.2. Územná ochrana prírody

Vegetácia v Hornádskej kotline, v ktorej sa nachádza obec Odorín, predstavuje spoločenstvá viažuce sa na nivu a pahorkatiny. Na nive je to vegetácia podhorských a horských lužných lesov, na pahorkatine dubovo-hrabové, lipové lesy. V dolinkách rastú väčšinou brezy, smrekovce, liesky, jelšiny, vrbý. Krovinatý porast tvorí baza, slivka trnková, maliny, ostružiny. Bylinný podrast je charakteristický prítomnosťou povoje plotovej, prhl'avy dvojdomej, kostihoja lekárskeho, zádušníka, iskiernikov, hluchavky a mnohých ďalších. V okolí toku sú zvyšky vegetácie lužných lesov s bohatou jarnou flórou. Bohatý je porast lúk trávami a typický porast majú medze a svahové pasienky. Zastúpenie lesa je minimálne, väčšinu nezastavaného územia tvorí poľnohospodársky využívaná pôda.

Krajina katastra obce Odorín je odlesnená a zbavená pôvodných štruktúr a mimolesnej zelene, rozčlenená je do veľkoblokových makroštruktúr, čo je sprevádzané nepriaznivými následkami ako erózia pôdy, a zhutňovanie pôdneho profilu. Pre zabezpečenie ekologickej stability a zvýšenie biodiverzity je potrebné vytvárať v nestabilnej časti katastra podmienky pre rozčlenenie krajiny postupnou výsadbou zelene okolo poľných ciest, potokov, na hraniciach jednotlivých blokov a v prípade plôch oráčín, tvorbu zasakovacích trávnych pásov a ochranných trávnych pásov okolo vodných tokov, najmä regulovaných. Krajinu katastra je potrebné v čo najväčšej miere vyvažovať **tvorbou nových a podporou existujúcich ekostabilizačných prvkov v krajine a úpravami v samotnom intraviláne obce, na ktorého okraji sa nachádzajú viaceré hodnotné plochy mokradí, ktorých zvyšky je potrebné podľa možnosti zachovať v súčasnom stave bez ďalších negatívnych zásahov.**²⁷

Pre zachovanie, udržiavanie a zvýšenie drevinovej vegetácie v obci je potrebné spracovať samostatný generel zelene.

²⁵ ÚPN obce Odorín, 2012 (s. 53)

²⁶ ÚPN obce Odorín, 2012 (s. 54)

²⁷ ÚPN obce Odorín, 2012 (s. 18, 19)

V oblasti lesného hospodárstva je potrebné zabezpečiť postupné prebudovanie monokultúrnych porastov na pestrejšie, rôznorodejšie, v oblasti Národnej prírodnej pamiatky (NPP) Markušovské steny prikrčiť k intenzívnejšiemu obhospodarovaniu porastov za účelom ich preriedenia.

Živočíšstvo územia patrí do spoločenstiev Západných Karpát so zachovalou druhovou skladbou. Sú to predovšetkým stepné teplomilné druhy (stepné biotopy). Lesné biotopy sú zastúpené v malej miere.

Fauna je v území bohato zastúpená, s početnosťou chránených a prioritných druhov, najmä z radu vtákov (sova dlhochvostová, bocian čierny, včelár lesný, kuvičok vrabčí, výr skalný, orol kríľavý a iné), cicavcov (rys ostrovid, netopier obyčajný, plch lieskový, podkovár malý a veľký a ďalšie), plazov (jašterice – obyčajná a živorodá), obojživelníkov (ropucha zelená, kunka žltobruchá) a chrobákov (bystrušky).

Na území extravilánu obce Odorín bolo vyčlenených spolu **24 hodnotných prírodných biotopov**, ktoré boli v rámci hodnotenia MÚSES posúdené a zaradené do štruktúry ÚSES²⁸ (Levočský potok, Široké – mokrad', Krčmárov potok, Odorica, Vyhniská Za kruhom, Markušovské steny, Za pastierskou lúkou a mnohé ďalšie).

Ide o veľmi cenné biotopy so zachovalými vzácnymi spoločenstvami, ktoré sú v súčasnej dobe veľmi ohrozené. Niektoré biotopy sú narušené súčasnými zásahmi človeka (zasypávanie, odvodnenie, premena na stavebné parcely), preto je potrebné venovať im osobitnú pozornosť a zachovať ich.

Za bližšiu charakteristiku stojí **Národná prírodná pamiatka Markušovské steny (vyhlásená v r. 1988)**, ktorá je atraktivitou a navštevovanou lokalitou územia. Je tvorená rozsiahlou skalnou stenou, ktorú vo flyšových vrstvách vyerodoval Hornád. Vďaka nerovnomernému zvetrávaniu jednotlivých flyšových vrstiev v nej vznikli početné pôsobivé hríbovité útvary s najznámejším **Markušovským skalným hríbom (kataster Odorín)**, ktorý je so svojou výškou 8 m najvyšším a najlepšie vyvinutým skalným útvarom tohto druhu na Slovensku. Predmetné chránené územie je súčasťou národného zoznamu území európskeho významu pod identifikačným číslom SKUEV0286 – Vápence v doline Hornádu, ktoré je premenované na Hornádske vápence. V súčasnosti sa však vplyvom dorastania nepôvodných lesných porastov začína strácať v okolitej zeleni. Skalná stena je rozčlenená viacerými korytami krátkych prítokov Hornádu, z ktorých niektoré vytvárajú pôsobivé kaňonovité dolinky s početnými stupňami, prahmi, vodopádmi. Nachádzajú sa tu plochy veľmi hodnotnej xerothermnej a lesnej vegetácie s výskytom mnohých vzácných a chránených druhov rastlín a živočíchov.

Ďalšie chránené územia v blízkosti obce sú NPR Červené skaly (od r. 1981, rozloha 390,5 ha) a NPR Galmuská tisina (od r. 1982, rozloha 55,96 ha) v lokalite Galmus, Prírodná pamiatka Farská skala (od r. 1989, rozloha 0,59 ha) v obci Chrást nad Hornádom a Prírodná pamiatka Krasové závrty na Galmuse.

K potenciálnym budúcim chráneným územiam v katastri obce a okolí možno zaradiť nasledovné:

²⁸ ÚPN obce Odorín, 2012 (s. 19 - 22)

- Mlynský potok,
- lokalita Rample,
- lokalita Bujanov,
- Kropaje (Sikľavá skala) – vápencová stena (previs) na pravom brehu Hornádu so stekajúcou vodou – „večný dážď“.

V obci sa nachádza chránené ložiskové územie s názvom „Odorín – výhradný nerast slieň“, na pozemkoch tzv. „Pánske pole“.

1.7.3. Technická environmentálna infraštruktúra

Obec Odorín má čiastočne vybudovanú technickú environmentálnu infraštruktúru. Je potrebné zaistiť nezávadné dodávky pitnej vody, dobudovať a zvýšiť napojenie na verejnú vodovodnú sieť, zabezpečiť nezávadnú likvidáciu odpadových vôd a komunálnych odpadov budovaním ČOV, dobudovaním obecnej kanalizácie, bezpečných skládok TKO, zvýšením podielu separovaného zberu odpadu a biologicky rozložiteľného odpadu.

Zásobovanie pitnou vodou:

Podľa ÚPN obce v Odoríne v súčasnosti nie je vybudovaný verejný vodovodný systém na pitnú vodu. Obyvatelia obce sú zásobovaní vodou z lokálnych studní. Voda získavaná z daných zdrojov nespĺňa požiadavky na kvalitu pitnej vody a taktiež kapacita vodných zdrojov pre budúci rozvoj obce je nepostačujúca. ²⁹ V súčasnosti je na verejný vodovod napojený na zdroj pitnej vody z Liptovskej Tepličky (doposiaľ bolo do budovania vodovodu investovaných 246 349 €) pripojených len cca 50% obyvateľov obce.

Verejná kanalizácia:

V súčasnosti je kanalizácia v obci čiastočne vybudovaná (50%) a je potrebné ju vybudovať vrátane ČOV. Zvyšná časť domácností je odkanalizovaná do suchých záchodov a domových žúmp, ktoré nie sú dokonale izolované, takže dochádza k znečisťovaniu podzemných vôd a tým aj k zhoršovaniu stavu životného prostredia. Hospodársky dvor PD Rozkvet má vybudovanú vnútroareálovú kanalizáciu s odkanalizovaním do vlastných žúmp.

Dažďové vody sú odkanalizované systémom rigolov popri miestnych komunikáciách do potoka Lodina.

Doposiaľ sa do výstavby kanalizácie v obci investovala suma 1 434 422 €, kanalizáciu v zvyšnej polovici obce by bolo vhodné dobudovať s využitím prostriedkov externých finančných zdrojov.

²⁹ ÚPN obce Odorín, 2012 (s. 42)

1.7.4. Odpadové hospodárstvo

Nakladanie s komunálnym odpadom je zabezpečované zberom odpadov a vyvázkou na organizovanú skládku. Realizuje ho firma Brantner Nova, s.r.o. a komunálny odpad je vyvážaný na riadenú, regionálnu skládku Kúdelník II. v Spišskej Novej Vsi.

Odpadové hospodárstvo v obci sa vykonáva v súlade so zákonom o odpadovom hospodárstve podľa Programov odpadového hospodárstva (POH) na úrovni obce a na úrovni okresu Spišská Nová Ves, ktoré však už v súčasnosti stratili aktuálnosť a platnosť a na schvaľovanie nových sa čaká z dôvodu zatiaľ neschválených POH na krajskej úrovni.

Tabuľka 34 **Prehľad vyprodukovaného komunálneho odpadu v obci Odorín v tonách 2013 - 2016**

Názov odpadu	Roky			
	2013	2014	2015	2016
Zmesový komunálny odpad	127,65	144,85	157,04	141,33
Objemný odpad	9,12	8,36	2,72	11,34
Plasty	6,41	7,05	8,37	10,34
Kovy	1,20	0,16	0,01	0,05
Vyradené elektrické zariadenia	0,48	0,32	0,63	5,41
Papier a lepenka	5,21	6,14	4,05	4,38
Sklo	10,32	9,45	9,53	13,44

Zdroj: OcÚ Odorín, 2017

Údaje z tabuľky poukazujú na **nárast produkcie komunálnych odpadov**, pričom sa počet obyvateľov za sledované obdobie výrazne nemenil.

V obci je zavedený **separovaný zber** odpadov. Separujú sa základné zložky – **papier, sklo, plasty, kompozitné obaly, kovové obaly**.

Obec Odorín je členom SEZO – Spiš, združenia obcí, ktoré vzniklo v roku 2004. Jeho iniciátorom bola spoločnosť Brantner Nova, s.r.o. a jeho úlohou je vytvoriť dostatočný potenciál na realizáciu trvalo udržateľného a ekonomicky stabilného systému separovaného zberu odpadov v obciach a mestách združenia. Z dotačných prostriedkov bola realizovaná výstavba novej haly s triediacou linkou v Spišskej Novej Vsi a rekonštrukcia dotriedňovacej haly s novou triediacou linkou v Spišských Vlachoch, ako aj zakúpené bolo špeciálne zberové vozidlo s lisovacou nadstavbou, nádoby a vrecia na separovaný zber, propagačné materiály na spustenie separovaného zberu. V obci sa v spolupráci so SEZO Spiš **začal zhodnocovať aj biologicky rozložiteľný odpad (BRO)**. Obec Odorín má však záujem o zriadenie vlastného zberného dvora.

Tabuľka 36 poukazuje na nárast produkcie komunálnych odpadov do roku 2015 v porovnaní s rokom 2013, pričom sa počet obyvateľov za sledované obdobie výrazne nemenil. Po roku 2015 opäť v Odoríne zaznamenali pokles množstva produkcie komunálneho odpadu.

Rastúci trend množstva odpadov aj napriek zavedenému separovanému zberu odpadov v obci majú objemný odpad, plasty, sklo a vyradené elektrické zariadenia (z 0,48 t v r. 2013 až na 5,41 t v roku 2016).

V obci je zavedený **separovaný zber** odpadov a separujú sa základné zložky – **papier, sklo, plasty, kompozitné obaly, kovové obaly**. Tiež je zavedený občasný zber odpadu, ktorý nie je možné uložiť pre svoje rozmery do zberných nádob. Tie v potrebných intervaloch zbiera zberná služba.³⁰

Tabuľka 35 **Prehľad vyprodukovaného odpadu v obci Odorín v tonách**

Názov odpadu	Roky			
	2013	2014	2015	2016
Zmesový komunálny odpad	127,65	144,85	157,04	141,33
Objemný odpad	9,12	8,36	2,72	11,34
Plasty	6,41	7,05	8,37	10,34
Kovy	1,20	0,16	0,01	0,05
Vyradené elektrické zariadenia	0,48	0,32	0,63	5,41
Papier a lepenka	5,21	6,14	4,05	4,38
Sklo	10,32	9,45	9,53	13,44

Zdroj: OcÚ Odorín 2017

Osobitnú pozornosť je potrebné venovať nelegálnym skládkam odpadu, ktoré sú lokálne vytvárané v celom území katastra obce, najmä na lesných okrajoch v južnej časti a okolo potoka Odorica nad obcou. Rozsiahla čierna skládka odpadu je na južnom okraji poľnohospodárskeho družstva, ktorou je zasypávaná časť hodnotnej lokality aluviálnej mokrade.³¹ Čierne skládky obec vo svojej réžii pravidelne čistí a likviduje, no opakovanie vznikajú nové.

³⁰ ÚPN obce Odorín, 2012 (s. 54)

³¹ ÚPN obce Odorín, 2012 (s. 52)

1.7.5. SWOT analýza – Životné prostredie

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - hodnotné plochy mokradí a rašelinísk na okraji katastra obce - prítomnosť biotopov národného a európskeho významu (MÚSES, ÚSES) - NPP Markušovské steny, v rámci nich známy Markušovský skalný hrieb (kataster Odorín) - chránené ložiskové územie s názvom „Odorín – výhradný nerast slieň“ na pozemkoch „Pánske pole“ - udržiavaný obecný park v centre obce - samostatná vnútro areálová kanalizácia PD Rozkvet Odorín - obec má vypracovaný Plán ochrany obyvateľov obce a Povodňový plán záchranných prác v obci sa aktívne separuje odpad 	<ul style="list-style-type: none"> - neregulované toky rieky Hornád a potoku Odorica v katastri obce, ktoré predstavujú povodňovú hrozbu - prítomnosť čiernych skládok odpadu (sú pravidelne likvidované, no stále vznikajú nové), jedna z nich zasypáva časť hodnotnej lokality aluviálnej mokrade - nedostatok verejnej a mimolesnej zelene - pomerne vysoká úroveň znečistenia ovzdušia (vysoká intenzita cestnej dopravy prúdiacej centrom obce, vykurovanie pevným palivom, emisie z tovární v okolí...) - obec nemá aktuálny program odpadového hospodárstva - nadmerné hlukové zaťaženie spôsobené cestnou premávkou - rozčlenenie krajiny v katastri obce do veľkoblokových poľnohospodárskych makroštruktúr – hrozba erózie pôdy, záplav a zhutňovania pôdneho profilu - nevhodná štruktúra lesných porastov v katastri obce, najmä monokultúry, nedostatočne obhospodarované - lokálne vypúšťanie odpadových vôd do recipienta
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - zregulovanie Hornádu a Odorice na území katastra obce - rozčlenenie krajiny v nestabilnej časti katastra, tvorba zasakovacích trávnych pásov a ekostabilizačných prvkov = zníženie rizika záplav, erózie, ... - spracovanie samostatného generelu zelene - dobudovanie verejnej kanalizácie v obci – zlepšenie kvality a čistoty vôd a pôd - zakúpenie obecného kompostéra a zber / zhodnocovanie bio-odpadu v réžii obce - rozširovanie zelene v rámci rekonštrukcie centra obce 	<ul style="list-style-type: none"> - cenné biotopy so zachovalými vzácnymi spoločenstvami narušané zásahmi človeka (zasypávanie, odvodňovanie, premena na stavebné parcely...) - intenzívna doprava centrom obce (hluk, prašnosť, znečistenie ovzdušia) - povodne následkom prívalových dažďov

1.8. Bezpečnosť obyvateľov obce

Bezpečnostná situácia v Odoríne je pomerne stabilná, nie je zaznamenaná zvýšená úroveň trestnej činnosti. Najviac priestupkových skutkov v obci je registrovaných v oblasti dopravy.

Obec Odorín nemá vlastnú obecnú políciu. Najbližšia obecná / mestská polícia funguje v meste Spišská Nová Ves a v obci Markušovce. V Odoríne je inštalovaný bezpečnostný kamerový systém, ktorý má byť v nasledujúcich rokoch postupne modernizovaný a rozšírený (už v roku 2018 obec plánuje na území obce 8 až 10 nových kamier).

O protipožiarnu ochranu a ochranu pred mimoriadnymi udalosťami spojenými s výkyvmi počasia sa v Odoríne stará najmä Dobrovoľný hasičský zbor Odorín (DHZ) a DHZO. Ten disponuje vlastnou požiarňou zbrojnicou (ktorá má v blízkej budúcnosti podstúpiť rekonštrukciu) s postačujúcou hasičskou technikou. V r. 2010 dostala obec pre DHZ do daru od Ministerstva vnútra SR nové hasičské vozidlo Iveco Daily. DHZ sa okrem zásahov pri požiaroch a živelných pohromách venuje aj súťaženiu v hasičskom športe. Jednotlivé družstvá DHZ sa pravidelne zúčastňujú súťaží Regionálnej hasičskej ligy Spiš a majstrovstiev Slovenska v hasičskom športe.

Odorín je vzhľadom na svahovitý terén vo svojom intraviláne a neregulovaný tok Odorice tvoriaci os obce pomerne často vystavený povodňam a menším zosuvom pôdy. V roku 2010 sa v obci (podobne ako aj v ďalších obciach okresu Sp.N.Ves) vyskytla mimoriadne silná povodeň. Škody na pozemkoch následkom povodne dosiahli výšku 8 500 €. Obec mala na odstránenie škôd bežné výdavky v sume 1 155,69€. Povodňam je možné do budúcnosti predísť reguláciou Odorice a realizáciou krajinných úprav v katastri obce, ktoré zamedzia okamžitému odtoku dažďovej vody do recipienta.

Obec Odorín je zahrnutá v Okresnom protipovodňovom pláne. Obec má tiež vypracovaný Povodňový plán záchranných prác, ako aj Plán ochrany obyvateľov obce.

1.9. Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu o rozvojových prioritách obce

Do dotazníkového prieskumu na tému rozvojových priorit obce Odorín sa zapojilo celkovo **74 respondentov** – obyvateľov Odorína. Výsledky dotazníka sú nasledovné:

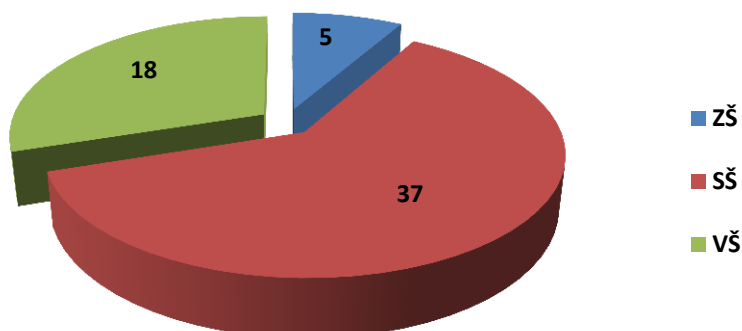
Vek respondentov	Počet
0 - 20 rokov	0
21 - 30 rokov	20
31 - 65 rokov	31
66 a viac rokov	12

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie	Počet
ZŠ	5
SŠ	37
VŠ	18

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie respondentov

Preferované oblasti budúceho rozvoja (zaškrtnúť max. 5 možností)	
1. Príprava stavebných pozemkov pre rodinné domy	17
2. Výstavba nájomných bytov	11
3. Rekonštrukcia miestnych ciest	46
4. Rekonštrukcia, resp. výstavba autobusových zastávok	4
5. Rekonštrukcia, dobudovanie chodníkov	33
6. Rekonštrukcia, dobudovanie vodovodu	27
7. Rekonštrukcia, dobudovanie plynovodu	4
8. Rekonštrukcia, dobudovanie kanalizácie	50
9. Dostupnosť obce spojmí verejnej dopravy	2
10. Rekonštrukcia prostredia cintorína, dobudovanie domu smútku, rozšírenie plochy pre hrobové miesta, parkovanie, a pod.	6
11. Komunitné činnosti – práca s marginalizovanými skupinami (najmä s Rómami)	0
12. Ochrana pred povodňami	10
13. Čistota vodných tokov	20
14. Triedenie a využívanie odpadu	6
15. Čistota obce a údržba verejných priestranstiev	17

16. Dodržiavanie verejného poriadku (napr. inštalácia kamerového systému, zavedenie obecnej polície, občianske hliadky...)	0
17. Rekonštrukcia, resp. vybudovanie športovísk (napr. ihrisko, posilňovňa, zimný areál...)	7
18. Rekonštrukcia, resp. vybudovanie kultúrnych zariadení (napr. dom kultúry, amfiteáter, kino...)	11
19. Rekonštrukcia, resp. vybudovanie relaxačných zón (napr. verejné priestranstvá, parky, prechádzkové a cyklo-trasy, kúpalisko...)	7
20. Vytvorenie priestoru pre aktívny oddych detí (napr. preliezky, detské ihriská, mini-ihriská...)	22
21. Rekonštrukcia budov, resp. areálov materských a základných škôl a/alebo ich vybavenia	10
22. Poskytovanie sociálnych služieb (napr. opatrovateľské služby, denný stacionár, rozvoz stravy...)	11
23. Podpora činnosti miestnych spolkov (napr. klub dôchodcov, spolok rybárov/poľovníkov, folklórne súbory, ochotnícke divadlo...)	3
24. Organizovanie kultúrno-spoločenských, športových podujatí	9
25. Rekonštrukcia, resp. dobudovanie verejného osvetlenia	4
26. Vytvorenie pracovných miest cez obecný podnik, malé obecné služby, resp. aktivačné práce	4
27. Vytváranie podmienok pre podnikateľov (napr. prenájom/predaj priestorov, pozemkov)	0
28. Podpora rozvoja poľnohospodárskych aktivít (napr. rozvoj obecného družstva, zlepšenie podmienok pre samostatne hospodáriacich roľníkov...)	1
29. Dostupnosť zdravotníckej starostlivosti	3
30. Doplnenie poskytovaných služieb v obci (napr. potraviny, reštauračné služby, obchod s domácimi potrebami, drobné služby – kaderníctvo...)	4
31. Skvalitnenie obecného rozhlasu	9
32. Iné – vybudovanie rozvodov a inštalácia internetu a káblovej televízie	2
33. Iné – referendum o pripojení obce ku Spišskej Novej Vsi	1

Preferované možnosti budúceho rozvoja obce

Slovné komentáre respondentov:

V slovných komentároch k dotazníku sa viacero respondentov vyjadrilo k problému vodovodu a kanalizácie, ktorá nie je doposiaľ dobudovaná, čo sťažuje život občanov obce.

Ďalšou častou pripomienkou bola kritika parkovania nákladných automobilov a kamiónov v strede obce, pri autobusovej zastávke, vedľa obchodu s potravinami a pohostinstva. Znižuje to estetiku prostredia, ťažké vozidlá ničia povrch priestranstva a navyše predstavujú hrozbu znečistenia prostredia prevádzkovými kvapalinami. Občania by privítali úplný zákaz parkovania nákladných vozidiel na tomto priestranstve. Jeden z respondentov uviedol návrh na vyriešenie situácie v danej lokalite vybudovaním čerpacej stanice s reštauráciou a s prebudovaním okolia na oddychovú zónu (ako investičná príležitosť pre podnikateľov).

Občanom taktiež vadí frekventovaná cestná komunikácia vedúca stredom obce. Privítali by jej odklonenie na okraj obce, poza starý cintorín (obchvat).

Niekoľko pripomienok občanov bolo smerovaných k potrebe regulácie potoka v záujme ochrany pred povodňami, ako aj pravidelného čistenia brehov od odpadu a nečistôt. Podľa názorov občanov by sa reguláciou potoka mohla zlepšiť aj čistota spodných vôd v obci.

Ďalšou témou pripomienok bola potreba pravidelnejšieho upratovania /čistenia obce, odstránenia čiernych skládok a skrášľovania prostredia obce.

Dvaja respondenti by privítali zvýhodnenie domácností, ktoré triedia odpad, formou zníženia miestnych poplatkov za odvoz odpadu.

Jeden respondent poukázal na možnosť vybudovania cyklotrasy súbežne s cestou do Danišoviec, nakoľko cesta je v ostatnom čase údajne veľmi frekventovaná. V rámci tejto stavebnej aktivity by sa zreguloval breh Odorice a spojili dve susediace obce. Spomenutá bola tiež možnosť vybudovania oddychovej lokality na potenciálnej cyklotrase, prístreškom a lavičkami.

Jedna pripomienka smerovala aj k potrebe zamestnania rodinných príslušníkov starých a bezvládných obyvateľov obce, resp. udelenia opatrovateľských príspevkov.

Ako problém označil istý respondent nemožnosť umiestnenia detí do MŠ počas letných prázdnin a nedostatočnú dĺžku prevádzky MŠ počas školského roka.

Jednému z respondentov sa vidí ako nedostatočná dostupnosť obce spojmi verejnej dopravy. Chýba vraj najmä spoj z Odorína do Spišskej Novej Vsi cez Markušovce a Lieskovany so zastávkou na Sídlišku Východ a pri MPC v Spišskej Novej Vsi, a nazad.

2. STRATEGICKÁ A PROGRAMOVÁ ČASŤ

Všetky komponenty strategickej a programovej časti, t.j. vízia, ciele, opatrenia a aktivity, vychádzajú zo zistení v rámci analytickej časti a existujúcich strategických dokumentov:

- na regionálnej, resp. mikroregionálnej úrovni, t.j. PHSR Košického samosprávneho kraja 2016 – 2020 (návrh) a Stratégia rozvoja vidieka MAS Miloj Spiš,
- na úrovni obce Územný plán obce (2014),
- pôvodný PHSR obce Odorín.

Stratégiu rozvoja obce Odorín na plánovacie obdobie 2018 – 2022 (2025) definuje:

1. **Vízia obce Odorín v roku 2025,**
2. **Smerovanie rozvoja obce prostredníctvom súboru 3 hlavných cieľov rozvoja obce do konca roku 2022** s ich plánovanými výsledkami a dopadmi do roku 2025 tak, aby naplnili víziu ako očakávaný stav – Odorín v roku 2025.

Základom pre rozvojovú stratégiu „**Odorín 2025**“ je analytická časť dokumentu s dátami a informáciami najmä k 31.12.2015 pre každú rozvojovú oblasť, a to aj v trendoch za posledných 4 – 5 rokov vrátane **SWOT analýzy** v oblastiach:

1. **Lokálny ekonomický rozvoj**
2. **Dopravná a technická obsluha**
3. **Bývanie, občianska vybavenosť a služby**
4. **Životné prostredie**

Cenným vstupom boli podnety a spätná väzba z komunikácie s verejnosťou na základe spracovaného a zverejneného dotazníka. Vyhodnotenie komunikácie s verejnosťou je spracované v kap. **Chyba! Nenašiel sa žiaden zdroj odkazov.9.**

Programová časť dokumentu (3 programy rozvoja obce: 1. Lokálny ekonomický rozvoj v obci, 2. Občianska vybavenosť a služby a 3. Životné prostredie) vychádza z hlavných zistení a zhrnutí v jednotlivých rozvojových oblastiach obce.

Program je nástroj/štruktúra na realizáciu daného cieľa s obsahom navrhovaných opatrení.

Ciele majú **definované indikátory** ich plnenia (indikátory výsledkov). Indikátormi výstupov sú samotné navrhované aktivity pri jednotlivých opatreniach (Výstup = zrealizovaná aktivita, alebo zrealizovaný súbor aktivít smerujúci k jednému výstupu).

Celá **štruktúra rozvojového dokumentu** je jednoduchá, trojstupňová (vizia → ciele rozvoja obce a → opatrenia, ktoré sú zoskupené v programoch rozvoja obce) a logická, čitateľná s ľahkou a rýchlou orientáciou.

Štruktúra stratégie rozvoja obce je jednotná a obsahuje:

Cieľ		Jeden hlavný cieľ pre danú oblasť, ktorý definuje akú zmenu chceme splnením cieľa dosiahnuť.
Indikátory		Pre meranie splnenia cieľa.
Programy rozvoja obce	Opatrenia	Súbor činností a aktivít, ktorých realizáciou budú vyriešené hlavné problémy a využité príležitosti – naplnené výzvy rozvoja obce.
	Aktivity	Navrhované aktivity alebo projekty pre splnenie opatrenia a v konečnom dôsledku pre splnenie cieľa, ktoré je potrebné vykonať.

2.1 Vízia a ciele rozvoja obce Odorín

2.1.1 Vízia – „Odorín 2025“

Obec Odorín je v roku 2025 obcou, ktorá

- ❖ *má zrealizované aktivity, ktoré sú základom a predpokladom pre rozvoj obce, najmä má vyriešené odvádzanie odpadových vôd, dobudovaný vodovod a rekonštruovanú a dobudovanú sieť miestnych komunikácií a chodníkov,*
- ❖ *má vybudované centrum obce, ktoré je novou modernou dominantou obce a miestom stretávania sa a aktívneho využívania voľného času všetkých obyvateľov obce,*
- ❖ *ponúka možnosti pre výstavbu rodinných domov s pripravenými lokalitami v súlade s územným plánom obce,*
- ❖ *poskytuje svojim obyvateľom vyšší štandard a príjemnejšie bývanie a život v obci skvalitnením a vynovením občianskej vybavenosti, novými ihriskami a doplnením verejnej zelene,*
- ❖ *má zrekonštruovanú historickú a pamiatkovú dominantu - Zemianskú kúriu, kde sa poskytujú kvalitné služby ubytovania i relaxu s podporou cestovného ruchu s potenciálom jednodňovej návštevnosti najmä obyvateľov blízkych miest,*
- ❖ *má zrekonštruované budovy HZ, TJ, obecného úradu*
- ❖ *má vysporiadané pozemky pod ZŠ a MŠ*
- ❖ *podporuje rozvoj poľnohospodárstva, ako kľúčového hospodárskeho odvetvia v obci, najmä aktívnym členstvom a spoluprácou v rámci MAS Miloj Spiš.*

2.1.2 Ciele rozvoja obce

Obec Odorín definuje pre roky 2018 – 2022 (2025) spolu 3 vzájomne súvisiace hlavné rozvojové ciele:

1. Zvýšiť dynamiku ekonomického rozvoja obce naplnením hlavných predpokladov rozvoja obce najmä v oblasti dopravnej a technickej infraštruktúry.

Indikátory výsledku:

- Počet nových pracovných miest v obci.
- Príjmy do obecného rozpočtu z podnikateľských aktivít obce.
- % nezamestnanosti v obci.
- Počet návštevníkov obce (organizované aktivity, výlety, podujatia).

2. Skvalitniť občiansku vybavenosť a služby a zvýšiť príťažlivosť obce pre súčasných i budúcich trvale bývajúcich obyvateľov, ako aj návštevníkov obce.

Indikátory výsledku:

- Počet obyvateľov obce.
- Počet prísťahovaných obyvateľov.
- Spokojnosť obyvateľov obce meraná dotazníkovou formou.

3. Skvalitniť životné prostredie obce a ochrana obyvateľov a ich majetku pred nepriaznivými dopadmi zmeny klímy.

Indikátory výsledku:

- % vyseparovaného komunálneho odpadu.
- Množstvo kompostovaného BRO
- Výška finančných prostriedkov potrebných na likvidáciu čiernych skládok
- Plocha novej zelene v intraviláne obce.
- % úspor energie v prevádzke budov v majetku a správe obce.
- Počet domácností poškodených dopadmi zmeny klímy (povodne z prívalových dažďových vôd).
- Výška škôd spôsobená dopadmi zmeny klímy.

2.2 Programy rozvoja obce

Ako nástroj realizácie cieľov rozvoja obce v súlade s víziou v roku 2025, ako aj v súlade s metodikou tvorby PHSR, definuje Stratégia rozvoja obce Odorín 2025 tri programy rozvoja (oblasť ekonomického rozvoja, sociálneho rozvoja a environmentálneho rozvoja) s určením konkrétnych opatrení:

Program 1: **Lokálny ekonomický rozvoj v obci** – 1 cieľ a 3 opatrenia.

Program 2: **Sociálny rozvoj obce** – 1 cieľ a 2 opatrenia.

Program 3: **Životné prostredie obce** - 1 cieľ a 2 opatrenia.

2.2.1 Program 1: Lokálny ekonomický rozvoj v obci

CIEĽ 1: ZVÝŠIŤ DYNAMIKU EKONOMICKÉHO ROZVOJA OBCE NAPLNENÍM HLAVNÝCH PREDPOKLADOV ROZVOJA OBCE, NAJMÄ V OBLASTI DOPRAVNEJ A TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY

Opatrenie 1.1: Vytvorenie nových pracovných príležitostí najmä v činnostiach obce a v spolupráci s podnikateľským sektorom

Aktivity zamerané na:

- zvýšenie vzdelanostnej úrovne obyvateľstva - vzdelávanie MSP, najmä v poľnohospodárstve, v produkcii potravín a v rozvoji, v rozvoji partnerstiev, vzdelávanie výkonných a volených zástupcov samosprávy obce,
- zriaďovaním, rozširovaním prevádzok v činnostiach obce, v organizáciách v zriaďovateľskej pôsobnosti obce (zberný dvor, nové sociálne služby...),
- podporu aktivít iných subjektov pôsobiacich na území obce smerujúce/vedúce k zvyšovaniu pracovných príležitostí a spoluprácu s podnikateľskými subjektmi v regióne (v prípade schválenia stratégie rozvoja vidieka najmä prostredníctvom MAS Miloj Spiš),
- podporu diverzifikácie poľnohospodárstva (v prípade schválenia stratégie rozvoja vidieka MAS Miloj Spiš),
- podporu rozvoja ubytovacích kapacít (rekonštrukcia kúrie, výstavba motorestu v súlade s ÚP),
- budovanie malej infraštruktúry CR (cykloturistické trasy, oddychové miesta, tvorba a estetizácia krajiny – viď. Opatrenia 3.1 a 3.2) pre rozvoj jednodňovej turistiky,
- podporu rozvoja miestneho podnikania (remeselníci/ľudové remeslá, malé prevádzky v obci),
- podporu rozvoja neziskového sektora v obci,
- ...

Opatrenie 1.2: Zlepšenie dopravnej a technickej obsluhy

Aktivity zamerané na:

- dobudovanie/rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov (vysporiadanie pozemkov),
- budovanie chodníkov, prístreškov autobusových zastávok,
- budovanie cyklotrás s funkciou dopravy i cykloturistiky v spolupráci s mestom Sp.N.Ves a so susednými dedinami,
- iniciovanie vybudovania dopravného obchvatu obce (v dlhodobejšom horizonte),
- dobudovanie verejnej kanalizačnej siete a ČOV (vysporiadanie pozemkov),
- dobudovanie vodovodu v obci,
- rekonštrukcia osvetlenia s cieľom zníženia spotreby energie,
- ...

Opatrenie 1.3: Príprava lokalít pre rozvoj bývania v súlade s ÚP

Aktivity zamerané na:

- marketing obce ako územia vhodného pre rozvoj IBV v súlade s ÚP a iniciácia developerských aktivít v oblasti rozvoja bývania s cieľom prilákania mladých rodín do Odorína (bezprostredná blízkosť okresného mesta Sp.N.Ves, dedina bez rómskych osád...),
- technickú prípravu nových území pre IBV i obecnú bytovú výstavbu v súlade s územným plánom (voda, kanál, plyn, elektrina, osvetlenie, cesty, chodníky)...
- vybudovanie 1 novej bytovky,
- ...

2.2.2 Program 2: Sociálny rozvoj v obci

CIEĽ 2: SKVALITNIŤ OBČIANSKU VYBAVENOSŤ A SLUŽBY V OBCI A ZVÝŠIŤ PRÍŤAŽLIVOSŤ OBCE PRE SÚČASNÝCH I BUDÚCICH TRVALE BÝVAJÚCICH OBYVATEĽOV, AKO AJ PRE NÁVŠTEVNÍKOV OBCE

Opatrenie č.2.1: Zlepšenie občianskej vybavenosti a služieb v oblasti školstva, kultúry a športu

Aktivity zamerané na:

Školstvo:

- zvýšenie kvality vybavenia materskej a základnej školy,
- zakúpenie vlastného školského autobusu,
- dokončenie rekonštrukcie Starej fary pre účely SZUŠ,
- vysporiadanie pozemkov
- vybudovanie detského ihriska

- vybudovanie dopravného ihriska
- nové oplotenie areálu školy
- ...

Kultúra:

- výstavba/zriadenie kultúrneho domu,
- obnovu kultúrnych pamiatok s účelom ich využívania (Zemianska kúria),
- marketing a zvýšenie informovanosti o pamiatkach v obci (význam aj z hľadiska podpory rozvoja jednoduchovej turistiky),
- ...

Šport:

- rekonštrukcia tribúny na futbalovom ihrisku,
- výstavba krytej ľadovej plochy,
- viac možností pre športovanie širšej verejnosti, tenisové kurty (vysporiadanie pozemkov),
- ...

Sociálne služby:

- vypracovanie komunitného plánu sociálnych služieb,
- zriadenie terénnych a ambulantných sociálnych služieb pre seniorov (denný stacionár, prepravná služba),
- vybudovanie zariadenia sociálnych služieb,
- ...

Ďalšia občianska vybavenosť:

- rekonštrukciu/ obnovu cintorína, domu smútku a príslušnej infraštruktúry,
- rekonštrukciu hasičskej zbrojnice,
- vybudovanie bezpečnostného kamerového systému,
- ...

Opatrenie č.2.2: Podpora komunitného a verejného života v obci

Aktivity zamerané na:

- vybudovanie centra obce v súlade s pripravenou projektovou dokumentáciou,
- skvalitnenie obecného rozhlasu,
- vytvorenie a osadenie prvkov drobnej architektúry,
- vytvorenie a obnovu priestorov pre činnosť klubov/spolkov,
- iniciovanie a založenie nových neziskových organizácií a miestnych spolkov a klubov s cieľom podpory rozvoja obce (viď. tiež prostriedok k ekonomickému rozvoju obce),
- organizácia pravidelných kultúrno-spoločenských a športových podujatí, návrat k AVITUR ako k nad obecnej až nadregionálnej udalosti,
- posilnenie partnerskej spolupráce v oblasti kultúry, športu, voľného času,
- ...

2.2.3 Program 3: Životné prostredie obce

CIEĽ 3: SKVALITNIŤ ŽIVOTNÉ PROSTREDIE OBCE A OCHRANA OBYVATEĽOV A ICH MAJETKU PRED NEPRIAZNIVÝMI DOPADMI ZMENY KLÍMY

Opatrenie 3.1: Ozelenenie a zvýšenie čistoty obce

Aktivity zamerané na:

- vypracovanie generelu zelene v obci,
- ochranu a tvorbu zelene v súlade s ÚP obce a úpravu parku v okolí kostola, ako aj v „novom“ centre obce a na skvalitnenie sadovníckych úprav,
- výsadbu zelene okolo poľnohospodárskeho družstva v súlade s MÚSES a ÚP obce,
- likvidáciu invázičných druhov rastlín, zaburinených plôch,
- zvýšenie % separovania najmä plastov, skla, vyradených elekt. zariadení,
- likvidáciu čiernych skládok v katastri obce (najmä v okolí Odorice),
- posilnenie povedomia a motivácie obyvateľov na ochranu ŽP, environmentálna výchova
- vybudovanie zberného dvora a zriadenie kompostoviska pre zhodnocovanie biologicky rozložiteľných odpadov,
- ...

Opatrenie 3.2: Zvýšenie ekologickej stability územia obce, adaptácie na dopady zmeny klímy a zlepšenie obrazu krajiny okolia obce.

Aktivity zamerané na:

- zvýšenie kvality a ekologickej stability poľnohospodárskej krajiny, najmä rozčlenením krajiny výsadbou mimolesnej zelene najmä okolo poľných ciest, potokov,
- reguláciu Odorice na Q 100 ročnú vodu,
- zamedziť vypaľovaniu tráv,
- prebudovať monokultúrne lesné porasty na pestrejšie a rôznorodejšie,
- intenzívnejšie lesohospodárenie v oblasti NPP Markušovské steny – s cieľom preriedenia porastov (pozitívny vplyv aj na turistiku v okolí),
- prípravu a realizáciu proti erozívnym a protipovodňovým opatrení v intraviláne obce i vo voľnej krajine v katastri, najmä zatravnňovanie oráčín, vytváranie zatravnňovacích vsakovacích pásov, ponechanie zamokrených plôch (hospodári, správcovia v rámci schválenej stratégie rozvoja vidieka),
- zavedenie systému riešenia mimoriadnych udalostí, povodňovej a civilnej ochrany,
- ...

2.3 Súlad stratégie rozvoja obce Odorín s vyššími regionálnymi rozvojovými dokumentmi

Podľa Zákona o podpore regionálneho rozvoja 539/2008 Z.z v znení Zák. č. 309/2014 Z.z má byť PHSR na úrovni obce v súlade s **PHSR na úrovni príslušného kraja**.

PHSR na úrovni obce má byť v súlade aj s pripravenou Stratégiou rozvoja vidieka spracovanou MAS Miloj Spiš, o.z. a v súlade s podmienkami a kritériami stratégie rozvoja vidieka tiež na obdobie rokov 2014 – 2020.

Prehľad o **súlade s PHSR KSK 2016 - 2020** znázorňuje nasledujúca tabuľka:

Tabuľka 36 Prehľad stratégie rozvoja obce Odorín 2018– 2022 (2025) v súlade s PHSR KSK 2016– 2020

PHSR ODORÍN	PHSR KSK 2016-2020
PROGRAM 1: LOKÁLNY EKONOMICKÝ ROZVOJ V OBCI	Súlad so Strategickými cieľmi 1 – 3: Posilnenie regionálnej identity:
<i>Cieľ 1: Zvýšiť dynamiku ekonomického rozvoja obce naplnením hlavných predpokladov rozvoja obce najmä v oblasti dopravnej a technickej infraštruktúry.</i>	1) <i>zastavením vytlačania pracovnej sily z trhu práce, so špecifickými cieľmi (ŠC) „Tvorba pracovných miest“ v rôznych odvetviach,</i>
<i>Opatrenie 1.1: Vytvorenie nových pracovných príležitostí najmä v činnostiach obce a v spolupráci s podnikateľským sektorom.</i>	2) <i>cestou rozvoja vidieka so ŠC so zameraním na tvorbu pracovných miest cez rozvoj distribučných a spracovateľských sietí,</i>
<i>Opatrenie 1.2: Zlepšenie dopravnej a technickej obsluhy</i>	3) <i>hľadaním alternatív trhu práce so ŠC so zameraním na podporu rozvoja komunitného života.</i>
<i>Opatrenie 1.3: Príprava lokalít pre rozvoj bývania v súlade s ÚP</i>	Súlad so Strategickým cieľom 8: Posilňovanie regionálnej identity cestou ochrany prírodného dedičstva a zvyšovania kvality života obyvateľov: ŠC 8.1: <i>Budovanie technickej a sociálnej infraštruktúry.</i>
<i>Opatrenie 1.3: Príprava lokalít pre rozvoj bývania v súlade s ÚP</i>	Súlad so Strategickým cieľom 8: Posilňovanie regionálnej identity cestou ochrany prírodného dedičstva a zvyšovania kvality života obyvateľov: ŠC 8.1: <i>Budovanie technickej a sociálnej infraštruktúry.</i>
PROGRAM 2: SOCIÁLNY ROZVOJ OBCE	Súlad so Strategickými cieľmi 5:
<i>Cieľ 2: Skvalitniť občiansku vybavenosť a služby v obci a zvýšiť prítlačivosť obce pre súčasných i budúcich bývajúcich obyvateľov a návštevníkov obce.</i>	5: Posilňovanie regionálnej identity cestou rozvoja sociálnych ľudských práv 4 a 7: Posilňovanie regionálnej identity podporou rozvoja občianskej spoločnosti (4) a rozvojom kultúrneho dedičstva (7)

<i>Opatrenie 2.2.1: Zlepšenie občianskej vybavenosti služieb v oblasti školstva, kultúry a športu v obci</i>	ŠC 5.3: <i>Skvalitnenie systému vzdelávania.</i> ŠC 4.2 <i>Podpora občianskej participácie.</i> ŠC 7.1: <i>Zachovanie kultúrneho dedičstva.</i>
<i>Opatrenie 2.2.2: Podpora komunitného a verejného života v obci</i>	Súlad so Strategickými cieľom 4: Posilňovanie regionálnej identity podporou rozvoja občianskej spoločnosti: ŠC 4.2 <i>Podpora občianskej participácie.</i>
PROGRAM 3: ŽIVOTNÉ PROSTREDIE OBCE	
<i>Cieľ 3: Skvalitniť životné prostredie obce a ochrana obyvateľov a ich majetku pred nepriaznivými dopadmi zmeny klímy.</i>	Súlad so Strategickým cieľom 8: Posilňovanie regionálnej identity cestou ochrany prírodného dedičstva a zvyšovania kvality života obyvateľov:
<i>Opatrenie 3.1: Ozelenenie a zvýšenie čistoty obce.</i>	ŠC 8.1: <i>Budovanie technickej a sociálnej infraštruktúry.</i> ŠC 8.2: <i>Zlepšenie kvality vôd.</i>
<i>Opatrenie 3.2: Zvýšenie ekologickej stability územia obce, adaptácie obce na dopady zmeny klímy a zlepšenie obrazu krajiny okolia obce.</i>	ŠC 8.3: <i>Zvýšenie kvality ovzdušia vrátane využívania OZE.</i> ŠC 8.4: <i>Zvýšenie objemu materiálového zhodnocovania odpadov.</i>

PHSR obce Odorín 2018 – 2022 (2025) sa tak stáva príspevkom rozvoja košického kraja v súlade s PHSR KSK na roky 2016 – 2020.

Hlavné ciele rozvoja obce Odorín prispievajú a sú v súlade s prioritami i cieľmi stratégie rozvoja vidieka MAS Miloj Spiš **“Stratégia rozvoja vidieka obklopujúceho mesto Spišská Nová Ves”**.

Strategickým cieľom MAS Miloj Spiš, ktorého je obec Odorín riadnym členom, je:

„Zvýšiť do roku 2025 dynamiku rozvoja, konkurencieschopnosť a súdržnosť vidieckeho územia obklopujúceho mesto Spišská Nová Ves.

Strategický cieľ MAS Miloj Spiš bude napĺňaný prostredníctvom realizácie **4 špecifických cieľov**:

PRIORITA: 1 **Práca** – rozvoj lokálnej ekonomiky v území Miloj Spiš

- 1.1 Vytvoriť nové a udržať existujúce pracovné miesta v území
- 1.2 Zvýšiť konkurencieschopnosť miestnych produktov a služieb

PRIORITA 2: **Prostredie** - pre život vo vidieckych sídlach a ochrana a tvorba krajiny v území Miloj Spiš

- 2.1 Zvýšiť atraktivitu obcí a kvalitu života vo vidieckom území Miloj Spiš
- 2.2 Znížiť deteriorizáciu krajiny a zachovať a udržateľne využívať prírodný potenciál územia Miloj Spiš

Stratégia rozvoja vidieka MAS Milož Spiš bola zohľadnená pri tvorbe PHSR Odorín 2018 – 2022 (2025). V prípade jej schválenia bude potrebná aktualizácia a podrobnejšia konkretizácia najmä opatrení a aktivít obce v súlade s týmto dokumentom.

3. REALIZAČNÁ A FINANČNÁ ČASŤ

Realizácia alebo mechanizmus implementácie a podmienky realizácie PHSR obce Odorín 2018 – 2022 (2025) sú predpokladom plnenia vytýčených cieľov rozvoja obce. Od dodržiavania zásad a postupov realizácie závisí priemet plánovaných aktivít do reality.

Hlavné zásady realizácie programu rozvoja obce:

- **PHSR je základným rozvojovým dokumentom obce, na ktorý sa musí prihliadať pri realizovaní všetkých rozvojových aktivít.**
- **PHSR je usmerňujúci dokument pre zámery a aktivity všetkých subjektov, ktoré pôsobia na území obce.**
- **Za implementáciu PHSR sú zodpovedné volené a výkonné orgány samosprávy obce.**
- **Pravidlá realizácie PHSR sú stanovené a verejne známe a celý proces je formalizovaný.**
- **Odvetvové koncepcie/stratégie sú v súlade s PHSR.**
- **V každej činnosti rozvojového procesu sa zaistí účasť tých, ktorí „musia“ byť zainteresovaní a umožní účasť tých, ktorí „chcú“ byť zainteresovaní.**

Pri realizácii cieľa a opatrení bude samospráva obce Odorín vystupovať podľa povahy opatrení a zainteresovanosti na ich plnení v dvoch pozíciách/rolách, resp. v ich kombinácii, a to ako:

- Realizátor,
- Partner/Iniciátor.

Obec Odorín ako realizátor realizuje opatrenia a aktivity s priamou zodpovednosťou, s priamou kompetenciou.

Obec Odorín ako partner môže vystupovať pri realizácii aktivít/projektov zameraných na plnenie cieľov rozvoja obce inými subjektmi, resp. môže viacero aktivít v zodpovednosti iných subjektov aj iniciovať na svojom území a konať proaktívne v prospech obce a jej obyvateľov.

Mechanizmus realizácie obsahuje špecifické činnosti, ktorými sú:

- zostavenie a realizácia akčného plánu (AP),
- monitoring realizácie AP,
- vyhodnocovanie dosahovania cieľa stratégie,
- aktualizácia dokumentu a jeho častí.

3.1 Zostavenie a realizácia Akčného plánu

Akčný plán (AP) je a má byť flexibilná/najflexibilnejšia časť rozvojového dokumentu obce a spracováva ho obecný úrad a jeho príslušné organizačné zložky (podľa organizačnej štruktúry) ako východisko k tvorbe rozpočtu obce.

AP pre prvý rok realizácie (z 3 plánovaných rokov) by mal obsahovať rozpracovanie aktivít až na konkrétne úlohy a jeho súčasťou môžu byť zadané projektové zámery, teda také aktivity, ktoré je možné realizovať prostredníctvom projektov aj s podporou externých finančných zdrojov. Každá aktivita/úloha majú byť priradené:

- **zodpovedný subjekt/gestor** na úrovni vedúceho pracovníka tej, ktorej organizačnej zložky obecného úradu, resp. na úrovni riaditeľa organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti obce,
- **spolupracujúce subjekty** (interné, externé),
- **dobu realizácie** aktivity, resp. úlohy,
- **očakávaný výstup/y**,
- **potreba finančných zdrojov** rozdelená na vlastné a externé zdroje, vrátane ich popisu,
- **priemet do rozpočtu** samosprávy obce.

Indikatívny finančný plán, ako súčasť AP, pre zabezpečenie realizácie Programu rozvoja obce by mal vychádzať jednak z odhadu disponibilných vlastných zdrojov obce (VZ), z odhadu očakávaného ziskania externých zdrojov z EÚ fondov (EÚ), či iných finančných zdrojov (Iné).

Akčný plán sa schvaľuje na úrovni obecného zastupiteľstva ako príloha/súčasť rozpočtu na príslušné obdobie. Takto konkrétne spracovaný akčný plán až do úrovne úloh umožňuje obci čo najpresnejšie plánovať svoje kapacity (personálne, finančné, časové), pričom 1. rok realizácie AP je rozpracovaný najdetailnejšie a 3. rok je indikatívny.

3.2 Indikatívny akčný plán na daný rozpočtový rok 2018 s výhľadom na ďalšie 2 roky

Akčný plán predstavuje výber kľúčových aktivít, ktoré majú charakter projektových zámerov/projektov (nie bežných činností obce), a ktoré:

- a) sú v súlade s územným plánom obce,
- b) sú, resp. budú súčasťou rozpočtu obce,
- c) kontinuálne pokračujú ako neukončené aktivity z predchádzajúceho obdobia,
- d) sú plánované ako nové vyplývajúce zo stratégie rozvoja obce 2018 – 2022 (2025).

Obec Odorín sa v období 2018 – 2020 sústreďuje na plnenie 3 zo 7 definovaných opatrení a to na opatrenia:

1.2 Zlepšenie dopravnej a technickej infraštruktúry celkom spolu vo výške 832 000,00 EUR.

2.1 Zlepšenie občianskej vybavenosti služieb v oblasti školstva, kultúry a športu v obci 451 500,00 EUR.

2.2 Podpora komunitného a verejného života v obci vo výške 172 000,00 EUR (revitalizácia centra obce).

3.1 Ozelenenie a zvýšenie čistoty obe vo výške 160 000,00 EUR.

Spolu plánuje obec Odorín za obdobie 2018 – 2020 zrealizovať 17 projektov celkom vo výške 1 615 500,00 EUR z vlastných, ako aj z externých zdrojov.

Indikatívny plán aktivít a ich financovania na roky 2018 – 2020 znázorňuje tabuľka 37.

Tabuľka 37 Indikatívny plán aktivít a ich financovania na roky 2018 – 2020

Aktivita (stručný popis)	Číslo opatrenia PHSR	Plánované financie				Možný zdroj financovania (vlastné, OP EÚ, štátne, PPP, iné)
		2018	2019	2020	Spolu	
1. Výstavba vodovodu a kanalizácie – II. Etapa a rozšírenie ČOV	1.2	--	200 000	400 000	600 000	EÚ (OP KŽP) Vlastné zdroje
2. Oprava chodníkov (najmä na Markušovskej ulici)	1.2			120 000	120 000	Vlastné zdroje
3. Vybudovanie novej autobusovej zastávky (oproti potravinám)	1.2	30 000	---	---	30 000	Vlastné zdroje a MAS
4. Výmena svietidiel verejného osvetlenia za modernejšie	1.2		5 000	5 000	10 000	Vlastné zdroje
5. Oprava cesty k PD	1.2	72 000	---	---	72 000	Vlastné zdroje
6. Vybudovanie Padovej plochy	2.1	---	---	25 000	25 000	Vlastné zdroje
7. Vybudovanie ihriska v areáli škôl	2.1	16 000	---	---	16 000	Vlastné zdroje
8. Vybudovanie detského ihriska	2.1	16 500	---	---	16 500	Vlastné zdroje a MAS
9. Vybudovanie dopravného ihriska	2.1	---	3500	---	3 500	Vlastné zdroje a MVSR
10. Oplotenie školského dvora	2.1	14 500	---	---	14 500	Vlastné zdroje
11. Dobudovanie kamerového systému (8 – 10 nových kamier)	2.1	---	25 000	---	25 000	Vlastné zdroje a MVSR
12. Rekonštrukcia hasičskej zbrojnice		65 000	55 000	40 000	160 000	Vlastné zdroje
13. Rekonštrukcia budovy TJ	2.1	---	175 000	---	175 000	PRV vlastné zdroje
14. Oplotenie nového cintorína	2.1	16 000	---	---	16 000	Vlastné zdroje
15. Revitalizácia centra obce – I. etapa	2.2 i 3.1	172 000	---	---	172 000	PRV a vlastné zdroje
16. Vybudovanie zberného dvora v obci	3.1 i 1.1	---	...	100 000	100 000	EÚ (OP KŽP) Vlastné zdroje
17. Likvidácia nelegálnych skládok	3.1	---	60 000	---	60 000	Vlastné zdroje Environmentálny fond
SPOLU		402 000	523 500	690 000	1 615 500	

3.3 Monitoring, vyhodnotenie a aktualizácia PHSR

Monitoring je priebežný proces, ktorý sleduje napĺňanie PHSR cez plnenie akčného plánu (AP) a to na základe porovnania plánu a skutočností. Monitoruje sa:

- vecné plnenie (očakávané výstupy aktivít, plnenie úloh jednotlivých subjektov zapojených do aktivít AP ako aj neočakávané zmeny, ktoré majú vplyv na plnenie AP),
- časové napĺňanie aktivít,
- finančné krytie.

Odporúčame vykonávať monitoring na týchto úrovniach:

- úroveň starostu/starostky obce –v rámci príslušných opatrení a akčného plánu: 1 x polročne,
- úroveň obecného zastupiteľstva: 1 x ročne pred spracovaním návrhu na rozpočet na nasledujúce obdobie.

Vyhodnotenie je proces, ktorým sa bilancuje naplnenie stanoveného cieľa rozvoja obce. V princípe sa realizuje po uplynutí doby, na ktorú bol PHSR určený. Odporúča sa však tento krok realizovať aj v polovici daného obdobia, aby bolo možné identifikovať progres voči východiskovému stavu.

Záver zo všetkých úrovní monitoringu a vyhodnotenia sú podkladom pre korekcie, doplnky a zmeny PHSR.

Aktualizácia rozvojového dokumentu je organickou súčasťou jeho implementácie a vytvára z neho moderný, otvorený a flexibilný dokument. Súčasťou procesu aktualizácie je systematický zber a vyhodnocovanie podnetov od subjektov pôsobiach na území obce, občanov obce, sledovanie prichádzajúcich príležitostí i hrozieb pre obec, ako aj výskyt nových skutočností, ktoré neboli známe v čase tvorby a zostavenia dokumentu. Zodpovedným za tento proces je starostka/starosta obce. Periodicita zvažovania aktualizácie je minimálne raz za 2 roky (súčasne s monitoringom a vyhodnocovacím procesom) a v prípade potreby (odborný, legislatívny, politický, strategický podnet) aj častejšie.

Zmeny (doplnenia, vyňatia, zmeny obsahu stratégie a pod.) budú schvaľované na úrovni obecného zastupiteľstva.

4. ZÁVER

Obec Odorín plánuje rozvoj svojej obce, o čom svedčí PHSR na roky 2018 – 2022 (2025) v súlade s programovým obdobím EÚ na roky 2014 – 2020.

Obec Odorín aktívne vytvára možnosti pre rozvoj vidieka ako súčasť MAS Míloj Spiš ako súčasť podanej a v súčasnosti vyhodnocovanej Stratégie rozvoja vidieka obklopujúceho mesto Spišská Nová Ves.

Obec Odorín je na svojom území príspevkom rozvoja Košického samosprávneho kraja (KSK), ktorého je súčasťou a PHSR obce Odorín 2018 – 2022 (2025) je spracovaný v súlade s návrhom PHSR KSK 2016 – 2020.

Obec Odorín schvaľuje PHSR obce Odorín na roky 2018 – 2022, výhľadovo do roku 2025, a s cieľom lepšieho spravovania rozvoja obce bude plniť jeho ciele, opatrenia, aktivity v súlade s navrhnutým implementačným mechanizmom.

Návrh na uznesenie obecného zastupiteľstva v Odoríne:

Obecné zastupiteľstvo v Odoríne:

1. **Schvaľuje** Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Odorín na roky 2018 – 2022 (2025) a jeho častí
 - Analytická časť
 - Strategická a programová časť
 - Realizačná a finančná časť/Akčný plán 2018 – 2020 ako podklad k tvorbe programového rozpočtu obce na roky 2018 - 2020
2. **Ukladá** vykonávať monitoring a vyhodnocovanie dokumentu v súlade s Realizačnou časťou PHSR obce Odorín 2018 – 2022 (2025).

Dňa, 29.12.2017, Uznesenie č. 156/2017

Ing. Mária Goduľová
starostka obce Odorín